

۱۳۴۶ دیماه ۳۶ }
 ۱۳۸۷ شوال ۱۵ } سه شنبه
 ۱۹۶۸ ژانویه ۱۶ }

جلسه ۲۵

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه (۲۹) دیماه ۱۳۴۶

به اصلاح تبصره ماده ۱۰۴ قانون استخدام نیروهای
 مسلح شاهنشاهی.

فهرست مطالب:

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: مهندس صائبی-
 اهری- ماهیار - شهرستانی .
- ۳- استرداد لایحه استخدام آقای رائل کوریل
 متخصص فرانسوی باستانشناسی بوسیله آقای دکتر
 یگانه وزیر مشاور .
- ۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون
 وزارت فرهنگ و هنر .
- ۵- تصویب صورت جلسه .
- ۶- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع
 به اصلاح تبصره ماده ۱۰۴ قانون استخدام نیروهای
 مسلح شاهنشاهی .
- ۷- طرح و تصویب گزارش کمیسیون آموزش و
 پرورش راجع بتأیید عمل دولت در مورد تدریس
 آقایان دکتر طاهر ضیائی - دکتر خانلری و دکتر
 باهری و ارسال بمجلس سنا .
- ۸- اخذ رأی نهائی و تصویب لایحه مربوط به
 انتقال دفاتر مطبوعاتی خارج از کشور بوزارت
 امور خارجه و ابلاغ بدولت .
- ۹- مذاکره در کلیات گزارش شور اول کمیسیون
 آموزش و پرورش راجع بتشکیل وزارت علوم و
 آموزش عالی .
- ۱۰- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد- ختم جلسه .

مجلس در ساعت نه صبح برباست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

(بشرح زیر خوانده شد.)

غائبین با اجازه - آقایان :

حقشناس - شکیبا - فهیمی - مهندس معینی

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

جوادی - دکتر ضیائی - بهادری - دکتر کیان - مهندس فروهر

غائب بی اجازه - آقای:

ساکینیان

غائبین مریض - آقایان:

رویزی - سلیمانی کاشانی - مهرزاد - اخلاقی - اصولی - محمد ولی فراچورلو - موقر - دکتر حکیم شوشتری - بختیار بختیار بها

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: مهندس صائمی -

اهری - ماهیار - شهرستانی

رئیس - نطقهای قبل از دستور را شروع میکنیم ، آقای مهندس صائمی تشریف بیاورید

مهندس صائمی - با اجازه مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم

بطوریکه نمایندگان محترم استحضار دارند پیش از ظهر روز جمعه گذشته بیست و دوم دیماه جاری بدست مبارک شاهنشاه آریامهر بزرگترین واحد برق کشور که یکی از جدیدترین نیروگاههای برق جهان و بزرگترین نیروگاه برق خاورمیانه است در جنوب تهران افتتاح شد (صحیح است)

بازدید از این واحد صنعتی بزرگ بهاندازه‌ای اینجانب و سایر بازدیدکنندگان راتحت تأثیر قرار داد که لازم دانستم از این اقدام مفید و برجسته شاهنشاه آریامهر که هنگام بازدید آن فرمودند نیروگاه فرح آباد نمونه‌ای از مظاهر پیشرفت ایران نوین است در این مجلس محترم ذکر کنم بنمایم خوشبختانه درپرتو عنایات پروردگار توانا و توجه خاص ملوکانه هرروز در هر گوشه از کشور ما شاهد افتتاح واحدهای بزرگ صنعتی و انجام اقدامات عمرانی و بهداشتی و فرهنگی مفید و نمر بخشی هستیم (صحیح است) فی‌المثل همین چند روز قبل بود که رهبر خردمند ایران یکی دیگر از واحدهای بزرگ صنعتی ایران کارخانه عظیم لوله‌سازی زادرهاواز

برق بساید یادآور شد که مصرف سرانه برق در سال ۴۱ ۸۴ کیلووات ساعت بوده و در سال جاری این مصرف به ۲۰۰ کیلووات ساعت رسیده است

باید اضافه نمود که با انتقال انرژی که قسمتی انجام شده و بقیه در دست اقدام است عنقریب کلیه مراکز تولید و مصرف برق کشور بیکدیگر مرتبط خواهد شد و بی شک این قدم بزرگی است برای تعمیم برق ارزان و فراوان موضوعی که بیشتر جای مباحث است اینک طرح و ساختمان و نظارت نیروگاه عظیم فرح آباد تماماً بدست مهندسین و کارگران ایرانی انجام شده است (احسن است) که توفیق آنها را در تحت رهبری شاهنشاه آریامهر از خدای بزرگ مسئلت دارم این پیشرفتهای صنعتی و همچنین نتایج اقدامات نمر بخش سپاهیان انقلاب شاهنشاه آریامهر و سیاه دانتش و بهداشت و ترویج و آبادانی در مبارزه با جهل و بیسوادی و بیماری بلاشک در توسعه اقتصادی کشور و بالمآل در بهبود زندگی مردم مملکت اسم از روستائی با شهر نشین مؤثر بوده و میباشد (صحیح است) و تمام اینها از اثرات شکوفان انقلاب سفید شاه و مردم است (صحیح است) با توجه باینکه مصرف نیروی بیشتر برقی در کشور باعث رشد بیشتر خواهد بود ضمن سیاست‌گذاری از خدمات انجام یافته امید است وزارت آب و برق با فعالیت که مسئولان آن از بدو تأسیس وزارتخانه داشته و دارند با استفاده از برق سایر سدها در تعمیم نیروی برق در تمام کشور مخصوصاً روستاها توجه خاص مبذول دارند . خاصه امروز که کشاورزان برای توسعه کشت و زرع خود و منظور استفاده از منابع زیرزمینی از چاههای عمیق و نیمه عمیق استقبال شایانی نموده و باید ترتیبی داده شود بهمان نحو که در دشت قزوین از نیروی برق استفاده میشود در سایر نقاط کشور هم این قدم برجسته دنبال و این اقدام مفید انجام شود . از توجهی که فرمودید سپاسگزارم (احسن است)

رئیس - آقای مهندس قادرپناه تشریف بیاورید

مهندس قادرپناه - بنده وقتم را بجناب آقای اهری میدهم

رئیس - آقای اهری تشریف بیاورید

اهری - جناب آقای رئیس همکاران محترم استحضار دارند که در این چندروز اخیر بر حسب دعوت جناب آقای وزیر دارائی از کمیسیون دارائی مجلس شورای ملی اینجانب با اتفاق عده‌ای از دوستان برای بازدید از تأسیسات گمرکات و بنادر جنوب بخوزستان عزیمت کردیم درین ترفیقات و پیشرفتهای عظیمی که در تمام شئون این استان زرخیز بچشم میخورد احساسات فوق‌العاده و خاطرات بسیار عالی در فرودما ایجاد کرد که بنده از بیان مراتب آن عاجزم (احسن است) بی شک هر ایرانی وطن پرست که قدم باین استان زرخیز و مستعد میگذارد و با این ترفیقات بزرگ مواجه میشود بی اختیار در خود احساس غرور و شادمانی میکند (صحیح است) و در مقابل بانی و موجود این همه ترفیقات عظیم سر تعظیم و تکریم فرودمیا آورج و بی اختیار آنچه در دل دارد به زبان می‌آورد و میگوید «این همه آوازه‌ها ز شهبود» (صحیح است - احسن است) اولین بازدید خود را از نیروی دریائی جنوب با نثار تاج کلی به آرامگاه شهیدان فداکارانی که جان شیرین خود را در راه انجام وظیفه مقدس سر بازی از دست داده و لوحه زرین افتخار را در تاریخ شاهنشاهی ایران برای خود در باقی گذاشته‌اند شروع کردیم قیافه‌های مصمم و شاداب سربازان و درجه داران و افسران دلیر نیروی دریائی شاهنشاهی و پیشرفتهای بزرگی که در این کادر جوان نصیب ارتش شاهنشاهی ایران شده افتخار آمیز است (صحیح است) ولی این افسران و این کادر جوان به این پیشرفتهای قانع نبودند و همه بازبان حال میگفتند ما شب و روز تلاش و فداکاری خواهیم کرد تا رضایت خاطر خطیر شاهانه و فرمانده عالیقدر خود را فراهم کنیم ، من به افسران و سربازان و نیروی دریائی جنوب درود میفرستم و موفقیت آنها را از درگاه خدای متعال مسئلت دارم (احسن است) و از لطیف و محبتی که کلیه این افراد نسبت بمادر این مسافرت ابراز داشتند کمال تشکر و سپاسگزاری دارم ، دومین قسمت بازدید ما از گمرکات خرمشهر بود بنده در اینجلازم میدانم توضیح مختصری بعرض نمایندگان برسانم که نمایندگان دوره ۲۱ و ۲۲ نمایندگان دوره انقلاب

هستند همانطور که وظیفه مهم و مقدس نمایندگی خود را در بارلمان با نهایت صداقت و ایمان انجام میدهند این قبیل مسافرتها را نیز مطلقاً از جنبه گردش و تفنن مورد توجه قرار نمیدهند بلکه سعی دارند که با تحمل زحمت و رسیدگی مشکلات راهنمایی هائی بشود تا مردم از سازمان های دولتی راضی شوند و مشکلات تاجدی بر طرف شود، گمرک خرمشهر از ادارات فعال و پر درآمد وزارت دارائی است بنا بر توضیحاتی که بمسأله داده شد میزان واردات و صادرات این گمرک کخانه در سال گذشته نزدیک به یک و نیم میلیارد کیلو بوده است و درآمدش به تنهایی بالغ بر ۸/۵ میلیارد ریال بوده نمایندگان محترم اطلاع دارند که درآمد اداره کل گمرک تقریباً یک پنجم عایدات مملکت را تأمین میکند این گمرک خانه دارای اسکله های بسیار مجهز و محل هائی در نه نقطه برای بارگیری و تخلیه کشتیها در آن واحد میباشد ولی مشکلاتی که مردم داشتند تشریفات زائد و فسوق العاده ای بود که از بدو تأسیس گمرک در آنجا وجود داشته ولی بتدریج در اثر تذکر جناب آقای نخست وزیر و جناب آقای وزیر دارائی این تشریفات بعد اقل تقلیل پیدا کرده است و دوستان عزیز در طرف این چند ساعت که از گمرک خرمشهر بازدید کردیم با دقت و بررسی کاملی تذکراتی بمسئولان امر دادند و توصیه کردند که باید مأموران گمرک در تفریح و تسهیل کار مراجعین گمرک حداکثر کوشش را بکنند، آنچه بنظر میرسد مشکل گمرک خرمشهر و سایر گمرک خانه های دیگر مشکل باربری و انبارداری است که حل آن بنظر بنده بسیار ساده است و باید گمرک خود را از این جنجال و مشکل راحت بکنند و مثل سایر کشورهای مترقی دیگر دولت ممکن است با بررسی و مطالعه کامل امر باربری و انبارداری را به بخش خصوصی واگذار کند تا هم مأمورین گمرک صرف تسریع و تسهیل کار مراجعین بشود. تجهیزات گمرک خرمشهر با توجه بمیزان واردات و صادرات و حجم کار فوق العاده با چیزی است و بنده جداً در این مورد از وزارت دارائی میخواهم که گمرک خرمشهر را با تجهیزات مدرن امروز

مجهز بکند (دکتر عدل - گمرک جلفا را هم بفرمائید) بله میوان واردات جلفا هم قابل توجه است و الان دست کمی از خرمشهر ندارد بنده در مورد جلفا هم این تذکر را بدولت میدهم، مطلب سوم در مورد کادر اداری سازمان گمرک است این سازمان با ۳۵۰ نفر کارمند رسمی و حکمی و دوین پایه اداره میشود بنابر این تکمیل کادر گمرک را از کارمندان تحصیل کرده و معرب که یکی از سازمانهای مهم دولتی است بنده بدولت متذکر میشوم بهر صورت کار مأمورین گمرک که آقایان از نزدیک حجم کار و فعالیت آنها را دیده اند قابل توجه بود و آنها با کمال رشادت به نواقص کار خودشان اذعان داشتند و اطمینان دادند با آنچه در اختیار دارند با مطالعه بهتر و بیشتر نواقص ارفع بکنند اگر احتیاج به تحصیل مجوزی هم از مجلس باشد لایحه آنرا تهیه و سریعاً تقدیم بکنند، مرحله دوم بازدید ما از پالایشگاه آبادان بود که دیدن این پالایشگاه بسیار جالب و افتخار آمیز بود مأمورین و مهندسین پالایشگاه توضیحات کاملی در مورد کار این پالایشگاه دادند آنچه اساس کار و روش مطالب است که بنده لازم است بعرض برسانم این است که پالایشگاه آبادان از لحاظ تنوع محصول نفتی در درجه اول و از لحاظ میزان استحصال در درجه دوم قرار دارد و آنچه که بیشتر از همه مایه افتخار و سربلندی نمایندگان است موضوع ایمنی پالایشگاه بود که در دنیا در درجه اول قرار دارد و حق اینست که ما باین موفقیت افتخار کنیم، کارگران و مهندسین جوان ما با علاقه و دلسوزی بیشتر و با ایمان کامل به وظیفه ای که دارند تلاش میکنند تا پیش آمدها و حریق بعد اقل امکان تقلیل پیدا بکنند، روی این اصل توانسته اند تقدیر و تشکر شرکت های نفتی دنیا را بخود جلب کنند (صحیح است) من باین سربازان فداکاری که در صنعت نفت انجام وظیفه میکنند میگویم که شما نتایج زحمات و فداکاری خود را به نحو احسن گرفته اید و آن سند افتخاری است که از شاهنشاه آریامهر دریافت کرده و رضایت خاطر خطیر ملوکانه را جلب کرده اید (صحیح است) بنابر این با کسب این افتخار اطمینان هست که در آتی به موفقیت های

بیشتری نایل گردید من بعدیر عامل شرکت ملی نفت و کلیه مأمورین و کارکنان و کارگران صنعت نفت درود میفرستم و موفقیت روزافزون آنها را در راه پیشرفت این صنعت عظیم مسئلت دارم (احسن) دیدن پیشرفت های جزیره خارک بخصوص در امر تحویل مواد نفتی و بازدید اطاق کنترل که با آخرین سیستم و مدرن ترین دستگاه مجهز بود مایه سرافرازی ما گردیده بندر ماه شهر که اخیراً اسکله آن بدست مبارک شاهنشاه آریامهر افتتاح گردید قادر خواهد بود کشتی هائی که باید بطرفیت های خیلی بیشتر بارگیری کنند در این بندر پهلو بگیرند، صنعت پتروشیمی که ساختمان آن در کنار بندر شاپور در دست ساختمان بود با فعالیت شان روزی و با ماشین های ساختمانی مدرن مشغول تلاش بودند، بطوریکه توضیح میدادند این صنعت جدید در آتی خیلی نزدیکی قادر خواهد بود سرمایه گزاری اولیه را مستهلک کرده و هم اکنون که محصول این صنعت به بازار عرضه نشده تقاضای زیادی برای خرید به صنعت پتروشیمی عرضه میشود و قسمت عمده محصول آن بیش فروش شده است (صحیح است) امر کشاورزی توأم با صنعت در این استان پیشرفت های شایانی داشته است بنده آنچه تحقیق کردم و ببینم دیدم سازمان عمران خوزستان در امر نیشکر کاری به توفیقات بزرگی نایل گردیده است، سابقاً در خوزستان که بنده سالها در آنجا مأموریت داشتم مردم بهم دیگر میگفتند که در گذشته و در تاریخ دیده شده که در خوزستان نیشکر وجود داشته و بنده حالا عرض میکنم که نیشکر کاری در خوزستان بحدی رسیده است که میزان برداشت آن در درجه اول دنیا قرار دارد (یک نفر از نمایندگان - میزانش را بفرمائید) در هر هکتار تا حدود صد تن در صورتیکه بیش از چهل تن بیش بینی نمیشد (یک نفر از نمایندگان - چند هکتار زیر کشت است؟) و میزان برداشت نیشکر در سال اول در حدود ده هزار تن بوده و امسال بیش بینی میشود که به پنجاه هزار تن برسد این بزرگترین موفقیت است و من به مجریان این طرح آفرین میگویم و تحسین میکنم که چنین طرح مطالعه شده ای را در آنجا بمرحله اجرا و عمل در آورده اند خوشوقت

به اطلاع نمایندگان محترم برسانم که در این سازمانهای بزرگ اعم از سد محمد رضا شاه کبیر یا شرکت آب و برق خوزستان یا کارخانه هفت تپه نیشکر خوزستان مطلقاً یک نفر خارجی خدمت نمیکند و کلیه کارهای آنجا بدست مهندسین و کارگران ایرانی اداره میشود (احسن) ضمناً اطلاع پیدا کردیم که کشت چغندر که در خوزستان سالها میگفتند عملی نیست در نتیجه مطالعه شرکت تصفیه هوا از صورت بسیار نیکویی در آمده و از هم اکنون پیش بینی و مطالعه تأسیس دو کارخانه چغندر قند در خوزستان هست پیشرفت ها و ترقیات روزافزون خوزستان یکی دو تا نیست که بنده بتوانم در این مکان مقدس و این مدت کوتاه به استحضار نمایندگان محترم برسانم بنده برای احتراز از تصدیع بیشتر عرایض را خاتمه میدهم و از کلیه مردم حق شناس و با محبت خوزستان و رؤسا و کارمندان دولت و کادر نیروی دریائی جنوب که در این مسافرت حداکثر محبت و لطف را بجا کردند کمال تشکر را دارم و سپاسگزارم و همچنین از اقلیت های مذهبی آبادان که آنجا نمایندگان مجلس را مورد محبت قرار دادند و لطف کردند کمال سپاسگزاری را دارم و توفیق همه نمایندگان و خدمتگزاران دولت را در اجرای منویات شاهنشاه آریامهر از خداوند

متعال مسئلت دارم (احسن - احسن)

رئیس - آقای ماهیار تشریف بیاورید.

ماهیار - مقام معظم ریاست محترم مجلس شورای ملی نمایندگان ارجمند ملت تاریخ کشورها خصوصاً تاریخ ملت ایران نشان داده است که هر وقت رهبری عالیقدر و خردمند، با فراست و کیاست، دلسوز و مهربان مخصوصاً فرهنگ پرور و دادگستر ظهور کرده و در راه تحقق بخشیدن به آمال و خواسته ها و آرزوهای ملت کام برداشته توانسته توفیق های بسیار زیادی نصیبش گردد این توفیقا بقدری غیر منتظره و غیر قابل تصور است که ملت را بشاهراه سعادت و ترقی و تعالی سوق داده است تاریخ کشور ما خوشبختانه مملو و مشحون از این شواهد زنده و بارز است به غرض بر نمیگردیم و تاریخ گذشته را آنقدرها ورق نمیزنیم چون وقت ضیق است و عرایض دیگری دارم که باید باستحضار نمایندگان

محترم و ساخت مقدس مجلس شورای ملی برسانم. فقط شاهد مثال تاریخ معاصر و اقدامات و اصلاحاتی است که به اعلیحضرت رضا شاه کبیر در راه تضمین استقلال و عظمت کشور مبذول فرمودند همچنین گامهایی که فرزند برومندشان شاهنشاه آریامهر چه قبل از انقلاب چه بعد از انقلاب در راه تأمین سعادت و آسایش ملت ایران برداشته اند این گامها بسیار موفق و مؤثر واقع شد بطوریکه ملت حقیقتاً ایران تشکر کرد و سپاسگزار این رهبر عالیقدر خود بوده و هست ملت ایران بخوبی نشان داد که در مواقع خطیر موافقی که رهبر عالیقدری مثل شاهنشاه رهبری او را بدست گرفته است توانسته از عهده این ترقیات و تعالی بخوبی بر آید (صحیح است) عرض کردم سر موفقیت این ترقیات و این محبوبیت بی نظیر و کسم نظیر فقط و فقط این است که شخص اول مملکت نه سبب سعی و اهتمام را نسبت به آسایش ملت مبذول میدارند (صحیح است) ملت هم چون میبیند شخص اول مملکت شب و روز در رفاه و آسایش آنان میکوشد آنان همه پشت سر رهبر خود بنا بر سرعت سرسام آوری پیش میروند (صحیح است) بنده بازار گذشته، یکسال پیش، یکماه پیش که هزاران بر نامه های عمرانی و آبادانی انجام پذیرفته شاهد مثال نمایارم همین چند روز اخیر از روز جمعه گذشته چندین بر نامه را ما در روزنامه ها خواندیم از رادیو شنیدیم و از تلویزیون مشاهده کردیم که این بر نامه ها یکی پس از دیگری با موفقیت انجام گرفت و بوسیله شخص ایشان بود که در روز همین جمعه بزرگترین کارخانه یعنی نیروگاه حرارتی خاورمیانه با دست مبارک ایشان در جنوب تهران فرح آباد افتتاح گردید این کارخانه مدتی که بزرگترین و جدیدترین کارخانه برق دنیاست این نوید را بکشور میدهد که کشور همپای ترقی و تعالی که در قسمتهای کشاورزی در پیش گرفته در قسمت صنعتی شدن هم مقام شامخی را احراز خواهد کرد همچنین خاندان جلیل سلطنت بیرونی از پدر مهربان ملت ایران

آبادی کیلان مبذول میفرماید از طرف اهالی کیلان مخصوصاً اهالی فرهنگ پرور شهرستان آستارا تشکر و سپاسگزاری بنمایم اما خواسته های کیلان در رأس این خواسته ها که مدنیت اهالی کیلان در انتظار انجامش هستند و یکی از خواسته های دیرین کیلان است تأسیس دانشگاه است (صحیح است) تأسیس دانشگاه هنگامی که شاهنشاه فرهنگ پرور مادر تمام نقاط کشور و در تمام شئون دستور میفرمایند مدارس ایجاد شود حتی در استانهایی که از لحاظ فرهنگ نسبت به کیلان آنقدرها پیشرفت ندارند در اینجا هم دستور تشکیل دانشگاه میدهند این خواسته اهالی کیلان مخصوصاً کیلانی که به لقب وفادار از شخص شخص شاهنشاه مفتخر شده است و با تمام علاقه ای که جناب آقای هویدا به نشر و توسعه فرهنگ دارند و از شخص شخص ایشان پیروی میکنند اهالی کیلان در انتظارند که هر چه زودتر این آرزوی دیرین کیلان برآورده شود برای جناب آقای هویدا انجام این خواسته درست است مهم است ولی بسیار کوچک است چون دولتهای سابق طی سالیان متمادی نتوانستند که آرزوهای دیرین ملت ایران را انجام دهند ولی این آرزوها را آقای هویدا به پیروی از منویات عالی شاهنشاه انجام دادند مانند کارخانه ذوب آهن، لوله کشی گاز که واقعاً کشور ما را از لحاظ صنعت در عداد کشورهای مرفعی دنیا قرار میدهد وقتی این آرزوهای مهم و بزرگ را انجام میدهند تأسیس دانشگاه مخصوصاً بنا توجه به تعداد فارع التحصیلان دیپلمه کیلان چیز خیلی مهمی نیست کیلان خوشبختانه دیپلمه زیاد دارد ۷۰ درصد دانشجویان دانشگاه تبریز را دانشجویان کیلانی تشکیل میدهند من خواهش میکنم مخصوصاً امروز که لایحه تأسیس وزارت علوم و آموزش عالی مطرح است از جناب آقای رهنما وزیر دانشمند این وزارتخانه و از وزارت آموزش و پرورش خواهش میکنم با توجه به امکانات محلی و اقلیمی کیلان ما میتوانیم دانشکده های کشاورزی و دامپزشکی را در وهله اول ایجاد کنیم بنده چون فرهنگی هستم میدانم مشکلات زیاد است اما با توجهی که خواهند فرمود

و با توجه به مقدرات مخصوصاً در بر نامه چهارم که عنقریب به مجلس تقدیم میشود خواهش میکنم کاری شود که این آرزوی دیرین مردم کیلان جامه عمل بپوشد.

رئیس - آقای ماهیار وقت جنابعالی تمام شد بقیه را به روز دیگر موکول کنید.

ماهیار - چون وقت بنده تمام شده با اجازه مجلس بقیه خواسته ها را به وقت دیگر موکول میکنم (احسن است)

رئیس - آقای شهرستانی بفرمائید.

شهرستانی - با اجازه مقام معظم ریاست نمایندگان محترم بطوریکه خاطر نمایندگان محترم مستحضر است بنا بر فرمان شاهنشاه آریامهر سازمان سلطنتی تشویق و معاونت دانشجویان بریاست عالی و الاحضرت شاهدخت شهنواز پهلوی تشکیل گردیده است و در اولین جلسه شورای سازمان مذکور که در این هفته شروع بکار کرد و الاحضرت فرمودند: «نیت اصیل و مقدس پدر تاجدارم اینست که این سازمان بدانچه جوانان کمک کند دانشجویان امید کشور و نیازمند تقویت هستند بایستی هم از نظر مادی و هم از نظر معنوی مورد توجه قرار گیرند و از خواسته های منطقی و معقول آنان بدون تعصب پشتیبانی کنیم».

بدون تردید دانشجویان بزرگترین ثروت حقیقی کشور ما هستند و آنان نه تنها میراث گذشته را نگهبانی خواهند کرد بلکه با سرمایه علمی خود آنرا افزایش داده و با بندگان تحول میدهند با کوششهای همه جانبه ای که در اجرای منشور انقلاب سفید ملتی بعمل میآید بوجه مشکلات و احتیاجات دانشجویان و فراهم ساختن وسایل آسایش خاطر آنان از اهم مسائل اجتماعی است جوانان با استعداد ما که همیشه با تمام وجودشان در خدمتگزاری باین آب و خاک عشق میورزند در شرایط مساعد امروز بیش از گذشته مایلند درسازندگی ایران نوین سهم و شریک باشند زیرا انقلاب عظیم ششم بهمن ۴۱ که اکثریت ملت ما را از قید بندگی و استعمار و نظام ورشکسته قرون وسطائی نجات بخشید با آرزوهای جوانان روشنفکر ما جامعه عمل پوشاند لذا تحولاتی که بر اساس عدالت اجتماعی و در اثر افکار خلاقه رهبر عالیقدر ملت ایران

وجود آمد مورد ستایش و پشتیبانی قابلتسه روشنفکران و جوانان تحصیل کرده قرار گرفت. ما برای جبران عقب افتادگیهای گذشته احتیاج به نیروی انسانی داریم تا از منابع بیکران ملی خود استفاده کنیم و برنامه‌های وسیع آبادانی و بهر روزی ملی خود را مرحله اجرا در آوریم و در این راه ما باید از استعدادهای خداداد و هوش سرشار جوانان ایرانی استفاده کنیم زیرا بنا بر آنکه امروز در امور اقتصادی و عمرانی و رفورم اجتماعی کشور پی‌ریزی شده است باید با کوشش و مدیریت صحیح نسل جوان مراحل تکامل را به پیمایند تا فرزندانمان در دنیای بهتری زندگی نمایند توجه بهمین مسائل است که بزرگیک پرچمدار انقلاب عنایت مخصوصی به آموزش و پرورش استعدادهای توسعه و تجهیز کلیه فوادر راه‌پیداری و آمادگی علمی و فنی ملت خود فرموده‌اند. تا جائیکه در کتاب انقلاب سفید که آئینه تمام‌نمای افکار بلند و آرمانهای پدر تاجدار ماست چنین میفرمایند:

«یکی از ارمانهایی که انقلاب ما می‌توانست بتوده‌های عظیم ایرانی بدهد مسلماً کوشش در باسواد کردن آنها بود دو هزار سال پیش سیزون خطیب معروف رم میگفت (حکومت چه هدیه‌ای بزرگتر یا بهتر از این میتواند بماندهد که جوانان ما را تعلیم بدهد و باسواد کند؟) و این گفته پس از دو هزار سال در مورد ما صادق است».

انصاف اینست که رئیس کشور و مردمی بزرگ اجتماع ما با ایجاد سپاه دانش دعوت ملتها در امر بیکار جهانی علیه بیسوادی، تأسیس کتابخانه سلطنتی و دانشگاه آریامهر و بنیادهای فرهنگی توسعه و تجهیز دانشگاهها و مؤسسات تحقیقاتی و بالاخره تشکیل شورای سلطنتی تشویق و معاونت دانشجویان بزرگترین هدایا را بفرزندان خود عنایت فرموده‌اند. اکنون برای پاسداری از این بزم نعمت که به نسل جوان ارزانی شده لازم است دانشجویان بنقش استانی و رسالت تاریخی خود آگشا شوند و قوای خود را برای کسب دانش و فضیلت بکار اندازند تا هم‌آهنگ با سایر زنان و مردان و خواهران و برادران خود این انقلاب عظیم ملی را که جهان متمدن امروزه در خور افتخارات تاریخی

ملت ما دانسته است به بهترین وجه به نمر برسانند. تشکیل سازمان تشویق و معاونت دانشجویان همزمان با شروع کار وزارت جدیدالتأسیس علوم و آموزش عالی فرصت مناسبی است تا با همکاری اساتید کاردان و مورد علاقه دانشجویان چنان رابطه مستحکمی بین استاد و دانشجو از یک طرف و اصلاحات اساسی و آملای ملی از جانب دیگر برقرار شود که همه مردم را به آینه درخشان این سرزمین پرافتخار مطمئن نماید استعدادهای نهفته جوانان شناخته شود مشکلات فردی و جمعی آنان مرتفع گردد و سازمانهای تعلیماتی و تربیتی برای پرورش بهترین نیروهای خلاق بکار افتد من قطع دارم که تمام ملت ایران از زن و مرد و پیر و جوان و در صفت مقدم نمایندگان محترم مجلس در سراسر کشور برای پیشرفت مقاصد این سازمان که انشاءالله بهم نامالیقات و مشکلات دانشجویان خانامه خواهد داد کمال مجاهدت و همکاری را خواهند فرمود. (احسنت، احسنت).

۳ - استرداد لایحه استخدام رانندگانی کوریل متخصص فرانسوی باستان شناسی بوسیله آقای دکتر یگانه وزیر مشاور

رئیس - وارد دستور میشود. آقای دکتر یگانه فرمایشی دارید بفرمائید.

دکتر یگانه (وزیر مشاور) - با اجازه مقام معظم ریاست در سال ۱۳۴۴ لایحه‌ای برای استخدام آقای کوریل کارشناس فرانسوی برای امور باستانشناسی تقدیم مجلس شورای ملی شده بود چون دیگر بوجود ایشان احتیاجی نیست با اجازه مقام ریاست این لایحه مسترد میشود.

۴ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت فرهنگ و هنر

رئیس - آقای زاد بفرمائید.
زاد (معاون وزارت فرهنگ و هنر) - با اجازه مقام محترم ریاست لایحه مربوط به خرید اراضی مجاورانیه و آثار باستانی را بصورت ماده واحده تقدیم مینماید.

عرض عمده از تقدیم این لایحه حفظ و نگهداری آثار باستانی است تقدیم مقام ریاست میشود.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۵ - تصویب صورتجلسه

رئیس - نسبت به صورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.

۶ - طرح گزارش شورای اول کمیسیون نظام راجع به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی

رئیس - گزارش شورای اول لایحه دولت راجع به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شورای اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۱۶ دیماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کانونوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۴۶۴۸۳ - ۱۳۴۶/۱۰/۶ دولت راجع به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را که بشماره ۱۵۰ چاپ شده بود مورد رسیدگی قرار داد و ماده واحده پیشنهادی را عیناً تصویب نمود.

اینک گزارش آن را به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی بشرح زیر اصلاح و از تاریخ تصویب همان قانون قابل اجرا میباشد.

تبصره ۴ - افسران و کارمندی که با داشتن لااقل بیست سال تمام سابقه خدمت به استناد بند «د» ماده ۱۵ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی از خدمت اخراج گردند از تاریخ اخراج باعائله تحت تکفل آنان برابر مقررات تبصره ۲ این ماده رفتار خواهد شد. این قبیل اخراج شدگان حق استفاده از مقررات

ماده ۱۰۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را ندارند مگر آنکه فاقد عائله مستمری بگیر بوده باشند چنانچه افسران و کارمندان موضوع این تبصره در سایر وزارتخانهها و مؤسسات دولتی بخدمت مشغول شوند از تاریخ اشتغال بخدمت مستمری پرداختی بعائله آنان قطع خواهد شد.

مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان گزارش شورای اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۸ دیماه ۱۳۴۶ با حضور نماینده دولت لایحه مربوط به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دهبیم گزارش شورای اول از کمیسیون دارائی

مجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۱ دیماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کانونوزیان معاون وزارت جنگ لایحه مربوط به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به درود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده لایحه برای شور دوم بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون آموزش و پرورش راجع به تأیید عمل دوات درمورد تدریس آقایان دکتر طاهر ضیائی - دکتر خانلری و دکتر باهری و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه راجع به تأیید عمل دولت درمورد تدریس آقایان دکتر طاهر ضیائی - دکتر خانلری - دکتر باهری مطرح است قرائت میشود. (شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون آموزش و پرورش

بمجلس شورای ملی

کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه ۲۰ به ما ۱۳۴۶ با حضور خانم دکتر پارسای لایحه شماره ۲۰۰۳۴ - ۴۱/۵/۲۹ از مجلس سنا راجع بتأیید عمل دولت در مورد تدریس آقایان دکتر طاهر ضیائی - دکتر خانلری - دکتر باهری را که شماره ۱۴۲ چاپ شده است برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و بشرح زیر بتصویب رسانید.

ماده واحده - عمل دولت در اجرای تصویبنامه شماره ۲۰۰۳۴ - ۴۱/۵/۲۹ براساس ماده واحده مصوب ۱۳۴۲/۹/۲۰ تأیید میشود.

مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ما کوئی گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۱/۱۰/۱۳۴۶ با حضور نماینده دولت لایحه ارسال از مجلس سنا راجع بتأیید عمل دولت در مورد تدریس آقایان

دکتر طاهر ضیائی - دکتر خانلری - دکتر باهری را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون آموزش و پرورش را در اینمورد تأیید نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دیهم

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. برای تصویب مجدد به مجلس سنا فرستاده میشود.

۸ - اخذ رأی نهائی و تصویب لایحه مربوط به انتقال

دفاتر مطبوعاتی خارج از کشور بوزارت امور خارجه و ابلاغ بدولت

قانون انتقال بودجه دفاتر مطبوعاتی خارج از کشور بوزارت امور خارجه.

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود مبلغ پنج میلیون ونهصد هفتاد و نه هزار و یکصد و شصت و هفت (۵۹۷۹۱۶۷) ریال بابت هزینه سه ماهه آخر سال ۱۳۴۶ دفاتر مطبوعاتی خارج کشور که بوزارت امور خارجه منتقل میشود از اعتبارات ردیف ۱۱۰ بودجه سال جاری کشور مربوط بوزارت اطلاعات کسر و به بودجه وزارت امور خارجه اضافه نماید.

تبصره ۱ - ریز مواد و برنامدهای مربوط به مبلغ مزبور (که از بودجه سال ۱۳۴۶ وزارت اطلاعات کسر میشود) از طرف این وزارتخانه تعیین خواهد شد.

تبصره ۳ - نحوه همکاری وزارت امور خارجه و وزارت اطلاعات در مورد دفاتر مطبوعاتی از طرف وزارت امور خارجه و وزارت اطلاعات پیشنهاد شده و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

لایحه قانون بالا مشتمل بر يك ماده و دو تبصره در جلسه روز دوشنبه هجدهم دی ماه یکهزار و سیصد و چهل و شش شمسی بتصویب مجلس سنا رسید.

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی رئیس - نسبت به این لایحه با ورقه اخذ رأی میشود. (آسانی نمایندگان بترتیب زیر وسیله منشی (آقای مهندس صائبی) اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

آقایان: دکتر ستوده - ضیاء احمدی - فروتن - دکتر قهرمان - ملک افضلی - عامری - سرتب پور - صدقیانی زاده - مهندس معتمدی - دکتر بیت منصور - فرهادپور - دکتر کفائی - کاسمی - دکتر متین - شهرستانی - دکتر اسفندیاری - مهندس کیا کجوری - دولتشاهی - ظفر - دکتر نجمی - خانلر قراچورلو - حی - جهانشاهی - نهرانی - مهندس صائبی - مهندس یازدهم محمدی - بدر صالحیان - بسوفی - دکتر رفعت - دکتر عدل طباطبائی - کورس - سعیدوزیری - سعودی - دکتر الموتی - دکتر عدل - دکتر صاحبمقدم - دکتر امامی - مهندس صائبی - بیات - بختیار بختیار بها - روستا - دکتر خیر اندیش - جاماسی - پورساطع - مهندس اربابی - حیدر صائبی - ثامنی - مریدی - مهندس اسدی سمیع - دکتر رهنوردی - محقق - دانشمند - معزی - دکتر زعفرانلو - مهندس ریاحی - مهندس بریمانی - دکتر امین مهاجرانی - توسلی - دکتر خزائلی - امام مردوخ - بانو تربیت مهندس عترت - دکتر صالحی - مبارکی - غلام نیاکان - مهندس پروشانی - دکتر ملکی - محمد اسدی - دکتر اعتمادی - امامی رضوی - عباس میرزائی - امیر احمدی - تیمسار همایونی - مهندس ریاضی - دکتر میر علاء - بانو جهانبانی - دکتر صدر - کلانتر هرزی - مهندس اردلان - اخلاقی - پوربائی - پدراهی فیاض فاضلی - دکتر اسدی - خواجه نوری - دکتر ضیائی - مهندس جلالی - نوری - دکتر یزدان پناه - مهندس برومند - دکتر پیرنواعظم - مهندس ارفع - مهندس کیا - شیخ بهائی - دکتر صفائی - مهندس پرویز بهبودی - محمد ولی قراچورلو - دکتر حکیم شوشتری - مهندس عظامی - بانو سعیدی - دکتر حبیب اللهی - جوادی - مهندس فیروز عدل - کمالوند - شاهنده - دکتر عظیمی - کریم بخش سعیدی - مهندس اخوان - مهندس قادر پناه - بختیاری پور - دکتر غنی - محدث زاده - مهندس سهم الدینی - دکتر رضوانی - ریگی - زرگز زاده - دکتر شریعت - بهنیا - موسوی ما کوئی - فولادوند - مانی - بانو ابتهاج سمیعی - دکتر درودی - فخر طباطبائی - سلیمانی - قاضی زاده - تیمسار وحدانیان - ماهیار - دکتر یگانگی - دکتر سیزواری

پردلی - دکتر فر بود - دکتر گاکیک - یزشکیپور - دکتر فر بود - دکتر عاملی نهرانی - دکتر طالع - جوانشیر - مروتی - موسی صالحی - مهندس بهرامزاده ابراهیمی - امیر احمدی - ابلخانی پور - محسنی مهر - تیمسار نکوزاد اولیاء - شاخوئی - بانو زاهدی - دکتر معتمد وزیر ی - دکتر مهدوی - دکتر رفیعی - مصطفوی نائینی - دکتر مدنی - دکتر مهندس ناصر بهبودی - باننده - دکتر مذهب - دکتر دادفر - ابوذر - مهندس زنجانی - فضائلی - اهری - دکتر موتقی - دکتر سعید - کلانتری - مر ترضوی - پروفور مخبر فرهمند - دکتر بقائی یزدی - رضازاده - آموزگار

بوشهری - شکیبا - ملکزاده املی - معیری - دکتر وحیدنیا صادق سمیعی - صائب - مریدی - پزشکی - روحانی - دیهم - دکتر برومند - صادقی - مهندس معینی - مهندس معینی - زند - مجد - موقر - رامبد - ساکینیان - تیمسار حکیمیان - معظمی (آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه بقرار زیر اعلام گردید)

آراء موافق ۱۷۸ رأی

رئیس - لایحه با ۱۷۸ رأی موافق بماتفاق آراء

تصویب شد. بدولت ابلاغ میشود.

موافقین - آقایان: دکتر ستوده - ضیاء احمدی -

فروتن - دکتر قهرمان - ملک افضلی - عامری - سرتب پور - صدقیانی زاده - مهندس معتمدی - دکتر بیت منصور - فرهادپور - دکتر کفائی - کاسمی - دکتر متین - شهرستانی - دکتر اسفندیاری - مهندس کیا کجوری - بانو دکتر دولتشاهی - ظفر - دکتر نجمی - خانلر قراچورلو - حی - جهانشاهی - نهرانی - مهندس صائبی - مهندس یازدهم محمدی - بدر صالحیان - بسوفی - دکتر رفعت - دکتر عدل طباطبائی - کورس - سعید وزیر ی - سعودی - دکتر الموتی - دکتر عدل - دکتر صاحبمقدم - دکتر امامی - مهندس صائبی - بیات - بختیار بختیار بها - روستا - دکتر خیر اندیش - جاماسی - پورساطع - مهندس اربابی - حیدر صائبی - ثامنی - مریدی - مهندس اسدی سمیع - دکتر رهنوردی - محقق - دانشمند - معزی - دکتر زعفرانلو - مهندس ریاحی - مهندس بریمانی - دکتر امین مهاجرانی - توسلی - دکتر خزائلی - امام مردوخ - بانو تربیت مهندس عترت - دکتر صالحی - مبارکی - غلام نیاکان - مهندس پروشانی - دکتر ملکی - محمد اسدی - دکتر اعتمادی - امامی رضوی - عباس میرزائی - امیر احمدی - تیمسار همایونی - مهندس ریاضی - دکتر میر علاء - بانو جهانبانی - دکتر صدر - کلانتر هرزی - مهندس اردلان - اخلاقی - پوربائی - پدراهی فیاض فاضلی - دکتر اسدی - خواجه نوری - دکتر ضیائی - مهندس جلالی - نوری - دکتر یزدان پناه - مهندس برومند - دکتر پیرنواعظم - مهندس ارفع - مهندس کیا - شیخ بهائی - دکتر صفائی - مهندس پرویز بهبودی - محمد ولی قراچورلو - دکتر حکیم شوشتری - مهندس عظامی - بانو سعیدی - دکتر حبیب اللهی - جوادی - مهندس فیروز عدل - کمالوند - شاهنده - دکتر عظیمی - کریم بخش سعیدی - مهندس اخوان - مهندس قادر پناه - بختیاری پور - دکتر غنی - محدث زاده - مهندس سهم الدینی - دکتر رضوانی - ریگی - زرگز زاده - دکتر شریعت - بهنیا - موسوی ما کوئی - فولادوند - مانی - بانو ابتهاج سمیعی - دکتر درودی - فخر طباطبائی - سلیمانی - قاضی زاده - تیمسار وحدانیان - ماهیار - دکتر یگانگی - دکتر سیزواری

دکتر بهبهانی - مهندس زر آور - دکتر زعفرانلو - مهندس ریاحی - مهندس برهمنی - دکتر امین - مهاجرانی - توسلی - دکتر خز ائلی - امام مردوخ - بانو تربیت - مهندس عمرت - دکتر صالحی - مبارکئی - غلامنیاکان - مهندس پروشانی - دکتر ملکی - محمد اسدی - دکتر اعتمادی - امامی رضوی - عباس میرزائی - امیر احمدی - تیمسار هما یونی - مهندس ریاضی - دکتر میر علاء - بانو جهانبانی - دکتر صدر - کلانتر هرمزی - مهندس اردلان - اخلاقی - یوز با بانی - بدرامی - فیاض فاضلی - دکتر اسدی - خواجه نوری - دکتر صبائی - مهندس جلالی نوری - دکتر بزردان پناه - مهندس برومند - دکتر پرتو اعظم - مهندس ارفع - مهندس کیا - شیخ بهائی - دکتر صفائی - مهندس پرویز بهبودی - محمد ولی قراچورلو - دکتر حکیم شوشتری - مهندس عطائی - بانو سعیدی - دکتر حبیب اللہی - جوادی - مهندس فیروز عدل - کمالوند - شاهنده - دکتر عظیمی - کریم بخش سعیدی - مهندس اخوان - مهندس قادر پناه - بختیاری پور - دکتر غنی - محدث زاده - مهندس سہم الدینی - دکتر رضوانی - ریگی - زرگز زاده - دکتر شریعت - بهینا - موسوی ما کوئی - فولادوند - مافی - بانو ابتهاج سمیعی - دکتر درودی - فخر طباطبائی - سلیمانی - قاضی زاده تیمسار وحدانیان - ماهیار - دکتر یگانگی - دکتر سبزواری - پردلی - دکتر فر بود - دکتر کاکیک - یز شکپور - دکتر فر بور - دکتر عاملی تهرانی - دکتر طالع - جوانشیر - مرونی - موسی صالحی - مهندس بهرام زاده ابراهیمی - امیر احمدی - ایلخانی پور - محسنی مهر - تیمسار نکوزاد اولیاء - شاخوئی - بانو زاهدی - دکتر معتمد وزیر - دکتر مہدوی - دکتر رفیعی - مصطفوی نائینی - دکتر مدنی - دکتر مهندس ناصر بهبودی - یابنده - دکتر مہذب - دکتر دافر - ابوزر - مهندس زنجانی - فضائی - اهری - دکتر موثقی - دکتر سعید - کلانتری - مرضوی - پروفسور مخبر فرہمند - دکتر بقائی زدی - رضازادہ - آموزگار - بوشهری - شکبیا - ملکوادہ آملی - معیزی - دکتر وحیدنیا - صادق سمیعی - صائب - مرندی - پزشکی - روحانی - دیہیم - دکتر برومند - صادقی - مهندس معینی - مهندس معینی زند

مجدد - موقر - رأبد - ساکینیان - تیمسار حکیمیان - معظمی
۹- مذاکره در کلیات گزارش شورای اول کمیسیون آموزش و پرورش راجع به تشکیل وزارت علوم و آموزش عالی
 رئیس - گزارش شورای اول لایحه دولت راجع بتأسیس وزارت علوم و آموزش عالی مطرح است قرائت میشود.
 (شرح زیر خوانده شد)
 گزارش شور اول از کمیسیون آموزش و پرورش

بمجلس شورای ملی

کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه ۲۱ دیماه ۱۳۴۶ با حضور آقای دکتر رهنما وزیر مشاور لایحه شماره ۶۲۶۳۲ - ۱۳۴۶/۹/۲۸ دولت راجع به تأسیس وزارت علوم و آموزش عالی را که شماره ۱۲۲ چاپ شده است مطرح نمود ویس از اصلاحاتی مورد تصویب قرار داد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده ۱۰- بموجب این قانون وزارت علوم و آموزش عالی بمنظور انجام وظایف زیر تأسیس میگردد:

الف- تعیین هدفهای علمی و تحقیقاتی و آموزشی و تهیه و تنظیم پیشنه - ادبیر نامه های مربوط به علوم و پژوهشهای علمی و آموزش عالی با توجه به هدفهای عمرانی و اجتماعی کشور.

ب- تعیین خط مشی تعلیماتی کشور و تنظیم طرحهای کلی و اساسی آموزشی در کلیه سطوح و رشتههای تعلیماتی و هم آهنگی ساختن آنها با یکدیگر.

پ- صدور اجازه تأسیس و توسعه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و نظارت بر امور آنها.

ت- تعیین ضابطه های لازم برای سازمان و تعداد و انواع مشاغل و مقررات استخدامی کادر آموزش و تحقیقاتی و درجات تحصیلی در دانشگاهها - مؤسسات آموزش عالی و مؤسسات تحقیقاتی.

ث- تعیین خط مشی کلی در مورد اعزام دانشجویان

بخارج از کشور و اداره امور مربوط به آنان در مراحل اعزام - تحصیل و بازگشت.

ج- توسعه پژوهشهای علمی در براسر کشور و تشویق و ارشاد پژوهشهای جمعی و فردی.

چ- بسط و توسعه و ترویج علوم و فنون در شئون مختلف کشور.

ح- ایجاد و تجویز و توسعه مراکز تحقیقاتی و علمی مورد نیاز و نظارت بر کلیه مراکز تحقیقاتی و علمی کشور.

خ- بررسی و تصویب طرحهای تحقیقاتی وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و مراکز تحقیقاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تجویز ادامه یا تعطیل برنامههای تحقیقاتی موجود.

طرحهای تحقیقاتی طرحهایی میباشد که هدف آنها بدست آوردن اطلاعات نودر زمینههای علم و دانش است.

ماده ۳- کلیه وظایف و اختیارات وزیر آموزش و پرورش در شورای مرکزی دانشگاهها و هیاتهای امناء دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی به وزیر علوم و آموزش عالی محول میگردد وزیر آموزش و پرورش یا قائم مقام او نیز عضویت هیئت های امناء را خواهند داشت.

ماده ۴- وظایف وزارت آموزش و پرورش در امور مربوط به دانشسرای عالی و بخش تربیت دبیران سراب عالی به وزارت علوم و آموزش عالی تفویض میشود.

وزارت علوم و آموزش عالی نیازمندبهای وزارت آموزش و پرورش را از حیث دبیر با همکاری آن وزارت تأمین خواهد کرد.

ماده ۴- وظایف و مسئولیتهای وزارت آموزش و پرورش در مورد اداره امور نمایندگی ثابت ایران در یونسکو و امور بورسهای خارجی و روابط فرهنگی در سطح آموزش عالی به وزارت علوم و آموزش عالی تفویض میشود.

ماده ۵- وظایف و اختیارات شورای عالی آموزش و پرورش مربوط به ماده ۱ این قانون و نیز رسیدگی به مدارک تحصیلی صادر از مدارس کشورهای خارجی برای

ورود در دانشگاهها و مؤسسات عالی و همچنین صحت و سقم و تعیین ارزش و تطبیق آن با مراحل تحصیلی در ایران به وزارت علوم و آموزش عالی محول میشود.

ماده ۶- وزارت علوم و آموزش عالی مجاز است شوراهای و مراکز و مؤسساتی را که برای انجام هدفهای مندرج در این قانون لازم باشد تشکیل دهد. مراکز و مؤسسات مزبور مشمول قانون محاسبات عمومی و آئیننامه معاملات دولتی نخواهند بود و بر طبق اساسنامه ای اداره خواهند شد که پس از تصویب کمیسیونهای دارائی و امور استخدامی و سازمانهای اداری و کمیسیون مربوط بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۷- آن تعداد از مستخدمین وزارت آموزش و پرورش و آن مبلغ از بودجه و دارائی آن که لازمست در اجرای این قانون به وزارت علوم و آموزش عالی منتقل شود بوسیله وزارت مذکور تعیین و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۸- آئین نامه های لازم برای اجرای این قانون و همچنین آئین نامه مربوط بوظایف و ترکیب و نحوه تعیین اعضای شورای مرکزی دانشگاهها با توجه بوظایف مندرج در این قانون بوسیله وزارت علوم و آموزش عالی تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹- وزارت علوم و آموزش عالی مکلف است سازمان لازم را برای انجام وظایف محوله بر اساس تبصره ۳ ماده ۸ لایحه قانونی استخدام کشوری مصوب ۳۱ خرداد ماه ۱۳۴۵ تهیه کند.

مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ما کوئی گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و

سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی
 کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۱ دیماه ۱۳۴۶ با حضور آقای دکتر رهنما وزیر مشاور لایحه دولت راجع بتأسیس وزارت علوم و آموزش عالی را که شماره ۱۲۲ چاپ شده است مطرح نمود و

گزارش کمیسیون آموزش و پرورش را در مواد مربوط مورد تأیید و تصویب قرارداد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دیهم گزارش شور اول از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۱ دیماه ۱۳۴۶ با حضور

آقای دکتر رهنما وزیر مشاور لایحه دولت راجع بتأسیس وزارت علوم و آموزش عالی را که بشماره ۱۲۲ چاپ شده مطرح نمود و مواد مربوط را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون آموزش و پرورش را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور مواد رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده اول مطرح است.....

پزشکپور - در کلیات لایحه ثبت نام شده بود.

رئیس - پس چرا نفرمودید؟

پزشکپور - وقتیکه ثبت نام شد دیگر نیازی نیست که در اینجا گفته شود.

خواجه نوری - اشکالی ندارد در مواد صحبت بفرمایند.

رئیس - در مواد صحبت بفرمایند ماده اول فرات می شود (شرح زیر خوانده شد)

ماده ۹ - بموجب این قانون وزارت علوم و آموزش عالی بمنظور انجام وظایف زیر تأسیس میگردد.

الف - تعیین هدفهای علمی و تحقیقاتی و آموزشی و تهیه و تنظیم پیشنهاد برنامه های مربوط به علوم و پژوهشهای علمی و آموزش عالی با توجه به هدفهای عمرانی و اجتماعی کشور. ب - تعیین خط مشی تعلیماتی کشور و تنظیم طرحهای کلی و اساسی آموزشی در کلیه سطوح و رشته های تعلیماتی و هماهنگ ساختن آنها با یکدیگر.

پ - صدور اجازة تأسیس و توسعه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و نظارت بر امورات آنها.

ت - تعیین ضابطه های لازم برای سازمان و تعداد و انواع مشاغل و مقررات استخدامی کادر آموزش و تحقیقاتی

و درجات تحصیلی در دانشگاهها - مؤسسات آموزش عالی و مؤسسات تحقیقاتی.

ث - تعیین خط مشی کلی در مورد اعزام دانشجویان بخارج از کشور و اداره امور مربوط به آنان در مراحل اعزام - تحصیل و بازگشت.

ج - توسعه پژوهشهای علمی در سراسر کشور و تشویق و ارشاد پژوهشهای جمعی و فردی.

چ - بسط و توسعه و ترویج علوم و فنون در شئون مختلف کشور.

ح - ایجاد و تجهیز و توسعه مراکز تحقیقاتی و علمی مورد نیاز و نظارت بر کلیه مراکز تحقیقاتی و علمی کشور.

خ - بررسی و تصویب طرحهای تحقیقاتی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و مراکز تحقیقاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تجویز ادامه یا تعطیل برنامه های تحقیقاتی موجود.

طرحهای تحقیقاتی طرحهایی میباشد که هدف آنها بدست آوردن اطلاعات نو در زمینه های علم و دانش است. رئیس - آقای دکتر عاملی تشریف بیاورید.

دکتر عاملی - جناب آقای رئیس نمایندگان ارجمند حضار محترم گرچه من اجازة خواسته بودم در کلیات مطالبی بعنوان مخالف بعرض برسانم

رئیس - حالا هم در کلیات میتوان صحبت بفرمائید مانعی ندارد.

دکتر عاملی - حالا همانطور که موافقت فرمودند همان مطالب را که اتفاقاً بی مناسبت با ماده اول هم نیست.

در اینجا بعرض خواهم رساند، البته از لحاظ نامنویسی در ورقه من درستون مخالف نامنویسی کردم ولی در اینجا باید این توضیح را بعرض برسانم که شاید اساساً اصطلاح مخالف و موافق اصطلاح چندان مناسبی برای نمودار ساختن مفهومی که از ردیف مخالف است نباشد مخالف کسی نیست که با موجودیت این لایحه و محتویات این لایحه مخالف باشد بلکه مخالف کسی است که از نقطه نظر مقابل مطالب را مورد بررسی قرار میدهد در واقع طرف بحث هست اگر شما نقاط مثبتی را میبینید کسی که در طرف مقابل نشسته است ممکن است به نقاط ضعف و به نقاط و نکات دیگری توجه کند غیر از آنچه که موافق بان میسرگرد بنابراین مخالفت من با موجودیت وزارت علوم و آموزش عالی نیست

بلکه نقطه های نظر مقابل ما نقطه های نظری است که توضیح دهنده اصول و نکات اساسی در مورد خط مشی این وزارتخانه میباشد در اینجا بدلیل میتوانم بگویم که مادر نقطه مقابل قرار گرفته ایم اول اینکه صرف موجودیت این وزارتخانه نمیتواند نشان دهنده خط مشی باشد که این وزارتخانه در آینده دنبال میکند در اینجا ما نکاتی را که درباره خط مشی این وزارتخانه داریم مطرح میکنیم تا بعد چنانچه مدار تنظیم لایحه و فعالیت های بعدی منطبق با این خط مشی بود ما را موافق آن بشناسند و اگر مغایر آن خط مشی بود ما را مخالف بشناسند نکته دوم بعضی دقایقی هست در تنظیم لایحه که اگر مشکل کنونی محفوظ بماند مورد مخالفت ما خواهد بود ولی اگر توضیحات آقایان را قانع بکنند که گذاردن آن نکات بان شکل لازم است یا اگر آنرا تغییر بدهند نظر موافق ما هم جلب خواهد شد. در مورد این لایحه من تذکر نکته دیگری را هم ضروری میدانم شاید کمتر لایحه ای باشد که در پارلمان مطرح شود و این اندازه مورد نظر دانشمندان و صاحب نظران کشور دانشمندان جهان باشد (صحیح است) دانشمندان کشور از لحاظ تماسی که سر نوشت آتی آنها با مفاد این لایحه دارد بسیار این لایحه علاقمند هستند و دانشمندان دنیا میخواهند ببینند که مایکی از مسائل جهانی در مورد آموزش ملی و آموزش عالی را با چه راه حل هایی حل میکنیم و برای اتخاذ راه حل ها چه دلایلی داریم بنابراین من در این مورد نظر نمایندگان محترم را صرفاً بدلیلی که در این مورد ارائه خواهم داد جلب میکنم و این انتظار را داریم که نسبت به یکایک این دلایل از جانب آقایان دلایلی در تأیید یارد بشنوم، اولین مسأله ای که در مورد موجودیت این وزارتخانه مطرح میشود مسأله یونانم گذاری در آموزش ملی است بنابه استدلال ما ناسیونالیست ها که ملت را يك مقوله کامل تاریخی و اجتماعی میشناسیم و آنرا به مثابه يك پیکر واحد و جاندار تلقی میکنیم سیاست متلی عبارتست از راه و روش هایی که برای حفظ موجودیت و تأمین عظمت يك

ملت وجود دارد همانگونه که ملت يك پیکره و اجساد است سیاست ملی هم باید سیاست واحد باشد این سیاست واحد بوسیله يك برنامه گذاری جامع ملی میتواند تحقق پذیرد بنابراین برنامه گذاری واحد و جامع ملی نیازمند بهیهای کشور را از همه جهات تعیین میکند از جمله از جهت نیروی انسانی برنامه گذاری جامع ملی بما میگوید که برای رسیدن بمقاصد سیاست ملی مثلاً در ۲۰ سال آینده ما احتیاج بچه رده هایی از مشاغل داریم و این رده های مشاغل هر يك بچه مقدر آموزش قبلی و ضمن کار نیاز دارد این مجموعه بنظر ما يك مجموعه واحد است این مجموعه يك مجموعه یگانه است بدلیل اینکه هدف یگانه ای را تعقیب میکند قابل تفکیک هم نیست بهمین دلیل آموزش ابتدائی از آموزش متوسطه و از آموزش عالی از جهت برنامه ریزی قابل تفکیک نیستند خوشبختانه در این لایحه به این نکته حساس توجه شده است و خواسته اند مرکز بوی وجود بیاورند که نسبت به امر آموزش ملی بطور یگانه و واحد امعان نظر بکنند نیازمندیها را در نظر بگیرد و در مورد تأمین این نیازمندیها تعیین برنامه بکنند سطوح مختلف آموزش را با هم هماهنگی بدهد و از بهره برداری در خدمت آموزش شرایطی بوجود بیاورد که حد اکثر استفاده بعمل آید تمام این نکات در منتهای ضرورت است یعنی تمرکز برنامه گذاری در امر آموزش یکی از ضروریات تاریخی ملت ما است و در این زمان شاید بهیچ امری تا این اندازه احتیاج نباشد این نظر در این لایحه تا حدی تأمین شده و ما میخواهیم بطور مسلح و مسلمی تأمین بشود که سطوح آموزش شاخه اصلی آموزش یعنی آموزش عمومی با شاخه های تخصصی آموزش که آموزشهای حرفه ای و صنعتی و بالاخره دانشگاهیست بطور کاملی با هم ترکیب شوند بطوریکه ما هیچ قسمت زائیدی نداشته باشیم این عرضی که میکنم مهمترین ضرورت اجتماعی ما است ما الآن در این رهگذر مصیبت های بزرگی را تحمل میکنیم آموزش متوسطه ما با آموزش عالی هم هماهنگی ندارد و در اثر عدم هماهنگی هر سال در حدود ۴۰ هزار

نفر از فارغ التحصیلان دبیرستانها پشت در دانشگاهها متوقف میشوند بدون اینکه رویه‌های آموزشی ما برای این عده‌ها که نمیتوانند بدانشگاه راه پیدا کنند بتواند راه حل پیدا کند هدف از هم‌آهنگ کردن سطوح است که دبیرستانها برای دانشگاه آن اندازه‌ای دانشجو تربیت نکنند که دانشگاه به آن نیازمند است اگر دانشگاههای ما میتوانند ۵ هزار نفر بپذیرند در سال اول ما نباید ۴۰ هزار نفر تربیت کنیم و بدست ۳۵ هزار نفر از این عده سندسردانی و بالاتکلیفی بدهیم نمونه دیگر و نشانه دیگر از اینکه این امر يك ضرورت تاریخی و اجتماعی است مسئله فرار مغزهای پرورده ما است در وضع کنونی اگر از موجودیت دبستانها و دبیرستانها ارزش بماند نمیتوانیم محصول این مؤسسات فقط بدرد دانشگاه میخورند بنا بر این میتوانیم بگوئیم آنچه که ما صرف دبستانها و دبیرستانها میکنیم لا اقل بخش عمده اش بخاطر آنست که خوراک برای دانشگاهها تأمین کنیم پس از آن منجمل مخارج بسیاری میشود چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی برای تأمین هزینه‌های دانشگاهی اما همه ساله از آن محصولی که بهای هزینه بسیار و صرف وقت بسیار ایجاد کردیم قسمتی از آن را تحویل کشورهای خارجی میدهیم بشکل متخصصینی که مجبور به هجرت میشوند بنا بر این آنجائیکه باید بمشکله فرار مغزها توجه نکنیم در این لایحه است و ضوابط و نظاماتی در بطن این لایحه باید در نظر گرفته شود که بتواند بر این مشکل ملی ما فائق بیاید، بتواند تربیت یافتگان دانشگاهی را بما برگرداند تا ما از خدمات آنها از وجود آنها از افکار آنها، از دانش و بصیرت آنها استفاده کنیم توجه به این نکات ما را توجیه میکند که این هم‌آهنگ کردن آموزش ملی تا چه اندازه مهم و اساسی است ما در شرایط کنونی آموزش ملی نداریم آموزش مطلق داریم کسانی هوس میکنند که مؤسسه آموزشی بوجود بیاورند بدون اینکه خبر داشته باشند که این مؤسسه میباشد چه مسئولیتی داشته باشد و چه محصولی داشته

باشد ما این آموزش مطلق را باید با آموزش ملی تبدیل کنیم یعنی چرخهای آموزش ما بگردد بخاطر تأمین نیازمندیهای کشور و تمام شرایط برای تأمین این نیازمندیها باید جمع بشود بنا بر این در مورد تمرکز برنامه ریزی آموزشی برای ملت هیچ تردیدی نیست مدتها است که بسیاری از صاحب نظران این عقیده را میگویند و شاید اگر چندسال پیش وزارت آموزش و پرورش ما که شانش بود به این مسئله توجه کند توجه لازم را مبذول میداشت امروز این لایحه بشکل دیگری اینجا عنوان میشود ولی امروز برای ایجاد يك مرکز هم‌آهنگ کننده و متمرکز کننده در امر آموزش ملی مسئله‌ای بوجود آمده و من میخواهم نظر نمایندگان محترم را به این مسئله جلب کنم عرض کردم اگر تا چند ماه پیش ما میخواستیم يك مرکز برای تمرکز امر آموزش ملی بوجود بیاوریم جایش معلوم بود همه کس میدانست که تمرکز باید در وزارت آموزش و پرورش باشد ولی امروز با مطرح شدن این لایحه ما دارای دو وزارت آموزش هستیم یکی وزارت آموزش و پرورش یکی وزارت علوم و آموزش عالی يك مرکز هم باید بوجود بیاید مرکز که باید ناظر بر فعالیت این دو وزارتخانه باشد این مرکز را امروز در هر يك از دستگاهها قرار بدهیم عملاً دستگاه دیگر را از لحاظ اجرا تابعش کرده ایم بنا بر این در عین حال که تمرکز برنامه ریزی آموزشی ضرورت دارد میبایست در مرکز این کار انجام بگیرد که از لحاظ سازمانی در رده‌های ستادی این دو وزارتخانه قرار داشته باشد پس اولین مسئله‌ای که اینجا مطرح میشود در مورد این لایحه این است که تمرکز آموزشی لازم است بسیار ضروری است اما قراردادش در شرایطی که ما در وزارت آموزش داشته باشیم در دل یکی از وزارتخانه‌ها مصلحت نیست و با هیچ نقشه‌سازمانی تطبیق نمیکند در این مورد يك امر راهم باید اشاره بکنیم که برنامه ریزی را باید يك عمل شورائی فرض نکنیم بلکه این فعالیت را باید يك عمل سازمانی بدانیم دلیلی که برای این مورد داریم این است که تاکنون بمشکله هم‌آهنگ کردن

فعالیتهای آموزشی توجه بوده ولی برای این کار سازمان نبوده در ضمن لایحه هیئت امضاء دانشگاه باین مسئله توجه شده یکی از وظایف هیئت امضاء راه‌آهنگ کردن آموزش عالی با نیازمندیهای کشور قرار داده اند در ضمن لایحه شورای مرکزی دانشگاهها هم باین موضوع توجه شده ولی برای این کار سازمان بوجود نیامده در اینجا این تذکر را باید داد که برنامه ریزی يك عمل سازمانی است يك عمل مستمر است عملی است که باید يك سازمان کوچک و فعال و مناسب در این کار دائماً نظارت کند شورائی که ۱۵ روز یکبار اجتماعات تشکیل میشود نمیتواند آموزش را با نیازمندیهای کشور هماهنگ بکند بنا بر این باید يك فعالیت سازمانی باشد ولی سازمانیکه برای این کار هست باید قرار بگیرد در يك سطح ستادی که فعالیتش ناظر بر این دو وزارتخانه که امر آموزش را بعهده دارند باشد تذکر دیگری که در این مورد باید بعرض برسانم این است که اگر ما بعنوان يك مسئله تاریخی موجودیت وزارت علوم را در نظر بگیریم باید باین نکات توجه کنیم که ابتدا ما وزارت علوم داشتیم در زمان ناصرالدین شاه پس از آن به علوم و فواید عامه تبدیل شد بعد از آن به وزارت معارف و اوقاف تبدیل شد بعد از آن این وزارتخانه به وزارت آموزش و پرورش و فرهنگ و هنر تقسیم شد و امروز در کنار این وزارتخانه وزارت علوم و آموزش عالی بوجود میآید درست است و این يك واقعیت است که تمام این دستگاهها بوجود آمد برای اینکه وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ قبلی نتوانستند بتمام وظایف خود توجه کنند اما آن نکته حساس تری که امروز باید توجه بکنیم این است که اگر تشکیل این وزارتخانه نتیجه محکوم ساختن روشهای قبلی است آثار این محکومیت نباید شامل حال کارکنان و آموزگاران و دبیران و استادانی باشد که امروز در وزارت آموزش و پرورش کار میکنند (صحیح است) ترکیب این قانون راطوری نباید بکنیم که از لحاظ وزارت آموزش و پرورش خلع سلاح کننده و گاه موهن باشد باید در نظر بگیریم که متجاوز از صد هزار نفر امروز در سازمان ما کار

میکند صد هزار نفری که باید فراهم با ایمان و قاطعیت و امیدواری بسیار کار کنند اگر ما باین اختیارات برنامه گذاری آنها را که شما بارز شش بخوبی واقف هستید یکجا در اختیار وزارتخانه دیگری قرار بدهیم آنها را صرف بدستگاه اجرایی تبدیل کنیم در حقیقت رویه‌ای اعمال کرده ایم که آن روحیه عالی و متناسب را که يك دبیر یا آموزگار باید داشته باشد از او گرفته ایم باین نکته باید توجه کاملی مبذول شود اگر ما دستگاه برنامه گذاری را در سطحی قرار دهیم که ناظر بر فعالیت این دو وزارتخانه و با تشریک مساعی هر دو وزارتخانه بوجود بیاید در آن صورت هر دو دستگاه میتوانند در قسمت اجرایی آنطور که در شأنشان هست عمل بکنند پس مسأله اول که مسئله جایگاه برنامه ریزی بود باین طور از جانب من مطرح شده است که استدعا دارم توجه بشود اما مسئله دوم که در این مورد هست رابطه وزارت علوم با دانشگاهها و مؤسسات آموزشی عالی است در اینجا ما بسابقه تاریخی در مورد دانشگاهها نباید اشاره کنیم دانشگاههای قبلی چطور بوجود آمدند نداریم ولی يك چیز را توجه میکنیم که در مسیری بوجود آمده است که با کارش سنن آکادمیک را به همراه آورده دانشگاهها در هر کشوری هستند اینها از لحاظ روابط داخلیشان از لحاظ تأمین برنامه‌های آموزشی از لحاظ تأمین پرسنلشان دارای آزادیهای هستند دانشگاه ما وقتی تشکیل شد ابتدا تابع وزارت فرهنگ زمانش بود ولی بعد استقلال پیدا کرد و بعد در لزوم این استقلال تزلزل و تردید پیداشد و تاحدی صحیح هم نبود استقلال دانشگاه و نه استقلال هیچ مؤسسه‌ای که جزئی از موجودیت يك ملت است نمیتواند يك استقلال کامل و بدون نظارت عالیتری باشد (صحیح است) مسأله‌ای که در اینجا مطرح میشود این است که ما از يك طرف باید آزادی دانشگاهی را حفظ کنیم که دانشگاهها به دبستان و دبیرستان تبدیل نشود که هر روز بشود رئیسش را عوض کرد هر روز بشود کادرهایش را عوض کرد دانشگاه جایست که باید مجری برنامه‌های دراز مدت باشد اگر از لحاظ سازمان داخلی خود در معرض تزلزل باشد نمیتواند

مجری برنامه‌های دراز مدت باشد پس لازم است نوعی استقلال داشته باشد اما در عین حال هم لازم است نوعی نظارت بر این مؤسسات وجود داشته باشد چون ما از رهگذر نداشتن نظارت هم دچار نگرانی‌ها و آسیب‌هایی شده‌ایم ما ابتدا يك دانشگاه در این کشور داشتیم بعد در شهرستان‌ها هم دانشگاه‌ها و دانشکده‌هایی بوجود آمده تا همین مرحله برای ما مشکلاتی ایجاد شده کادرهای آموزشی شهرستانها ناقص بوده نسبت به آن چیزی که ما در دانشگاه تهران داشتیم ولی بعلمت آنکه یکی از آنها را دانشگاه مستقلا اداره میکرد و دیگری را وزارت آموزش و پرورش نظارت میکرد این مشکلات را نمیتوانستیم حل کنیم بعداً دانشگاههای ملی هم اضافه شد باید آمدن دانشگاههای ملی مشکلات جدیدی بوجود آمد میتوان گفت تمام روابط دانشگاهی مادر معروض خطر قرار گرفت در يك دانشگاه طی مراحل دشوار هر حله استادی می‌رسند اما در دانشگاه دیگری تا کسی از کرد راه می‌آید جبهه استادی دانشگاه به تنش میکنند و در يك دانشگاه مثلا رشته پزشکی را شش سال میخواهند و در دانشگاه دیگری ۹ ساله میخوانند و برای اینکه بتوانند این سه سال را بکنند در جزو علوم پزشکی را ضایعات، علم اشتقاقی زبان عربی رایجی داده بودند نظام و ضابطه دچار تزلزل و آشفتگی شده و متأسفانه هنوز این وضع ادامه دارد پس هم باید دانشگاه استقلال داشته باشد هم باید تحت نظارت باشد سیاستی که ما در اینجا باید صحبت بکنیم و روشن بشویم و بعد این لایحه را تصویب کنیم این است که حد این نظارت و حد این استقلال چیست؟ آنچه در این مورد بررسی کردیم باین تاثیر رسیدیم که وزارت علوم با آموزش عالی از چند جهت میبایست حق نظارت عالی را برای خودش حفظ بکند اولاً از جهت برنامه‌گذاری و طرح ریزی، و تعیین کادر ضرورت یعنی این حق است که نباید هر دانشگاه داشته باشد يك دانشگاه نباید تشخیص بدهد که احتیاج کشور ما احتیاج يك کشور کشاورزی است و يك دانشگاه دیگر تشخیص بدهد که احتیاج کشور ما يك کشور صنعتی پیشرفته است (آفرین) این تشخیص و این نیاز مندیها یکجا باید بررسی شود که ما چگونه کشوری هستیم وجه نیاز مندیهای ما را

داریم هدفهای آینده ما چیست این حق دانشگاهها نیست ولو اینکه با کمال استقلال کار کنند در تعیین ضوابط است بالاخره کلمه در زبان فارسی باید معنی مشخصی داشته باشد استاد باید يك معنی مشخصی داشته باشد اگر استاد آن کسی است که درجات عالی دارد و بعد از ۱۵ سال میتواند به این مقام برسد در تمام دانشگاهها باید منظور باشد اشکالات اجرایی اگر در این کار هست باید با فرمولهای دیگر حل شود بلکه میگویند فلان دانشگاه استاد لازم دارد و خود دانشگاه سابقه لازم را ندارد خوب اگر در جایی قرار است استاد ۱۵ سال سابقه داشته باشد لاف اول اسم او را نگذارید استاد، معلم بگذارید تدریس کننده بگذارید ولی اسم استاد باید تابع يك ضابطه باشد اسم دانشگاه باید تابع يك ضابطه ای باشد دانشکده باید معلوم باشد که به چه چیز میگوئیم (یکی از نمایندگان - همه اش پیش بینی شده) من دارم راجع بکلیات صحبت میکنم والا بخصوص با این تمایلی که بغلط پیداشده است که کار مردم را بر مردم بسیار هم هیچ بعید نیست که فردا هر کسی يك خانه چهار اطافی را اجاره بکند و روی آن اسم دانشکده و دانشگاه بگذارد کما اینکه اینکار را متأسفانه در مورد مدارس ابتدائی و متوسطه انجام داده‌اند (صحیح است) بنابراین اینها باید ضابطه‌اش معلوم باشد از لحاظ سازمان از لحاظ پرسنل از لحاظ درجات دانشگاهی و تمام دانشگاهها این مورد را رعایت کنند سومین چیزی که باید روشن بشود در زمینه این سیاست این است که دولت چه مقدار کار را خودش انجام بدهد و چه مقدار را میخواهد ببخش خصوصی بسیار در این مورد هم حدود باید معلوم شود اعتقاد ما این است که پس از معلوم شدن برنامه جامع ملی این وزارت امر کز آموزش کادر مورد ضرورت را تأمین کند بگوید ما چه چیز باید داشته باشیم آنچه را که تعیین کرد باید قسمتی را که بخش خصوصی آمادگی اجرای آن را ندارد خود دولت آمادگی اجرا داشته باشد اگر ما تمیز کردیم که بدانشگاه بهداشت احتیاج داریم ولی این دستگاه سود آور نبود و بخش خصوصی زیر بار نرفت که این دانشگاه را بوجود بیاورد دولت باید خودش را موظف و مکلف بداند

که این امر را در کادر ضرورت انجام بدهد (صحیح است) بنابراین يك نکته‌ای که از لحاظ تنظیم سیاست این لایحه باید روشن شود این است که دولت چه کارهایی را میخواهد خودش مباشرت کند و انجام بدهد و چه مقادیرش را آزاد میگذارد که بخش خصوصی انجام بدهد دیگر اینکه امر آموزش امروز در کشور ما يك امر غیر متمرکز است این تنها وزارت آموزش و پرورش و وزارت تعلیمات عالی نیستند که بکارهای آموزشی میپردازند در دهه بسیار نزدیک باین دو مؤسسه وزارت فرهنگ و هنر است که قسمتی از امر آموزش هنری را انجام میدهد و کمتر مؤسسه‌ایست که امروز بکار آموزشی اشتغال نداشته باشد راه آهن، پست و تلگراف، وزارت دارائی هر کدام قسمت‌های آموزشی دارند آیا در این فعالیت‌ها آموزشی دوباره کاری نیست؟ آیا قسمتی از برنامه‌های آموزشی این مؤسسات را دانشگاهها و مؤسسات ملی نمیتوانستند انجام بدهند آیا هر مؤسسه آموزشی که بوجود آمده دلیل این است که در آن رشته فعالیت ظرفیت دانشگاه تکمیل بوده یا اینها راههای جدیدی است برای مختل کردن سیستم آموزشی مادر حالیکه هنوز بعضی از دانشگاههای قبلی این ظرفیت را دارند که زبان و ادبیات تدریس کنند ما می‌بینیم مؤسسات جدید بوجود می‌آید با همان استادان دانشگاه ولی در شکل دیگری این وظیفه را انجام میدهند بنابراین نظارت بر امر آموزش باید يك امر کاملی باشد این حق باید معلوم باشد که چه مقدار از وزارت آموزش و پرورش و وزارت آموزش عالی انجام میدهند و مقداری را که دستگاههای دیگری انجام میدهند تحت چه ضوابط و تحت چه مقرراتی خواهد بود در این مورد البته دو سیاست کلی در دنیا شناخته شده است یکی آنچه که نیازمندی کشور است دستگاههای متخصص آموزشی انجام میدهند و دوم اینکه دستگاههایی که می‌خواهند از فارغ التحصیلان استفاده کنند خود آنها بیایند و متخصصین را تربیت بکنند ما در اینجا يك سیاست مخلوطی را می‌بینیم یعنی بعضی از مؤسسات اجازه میدهند که کادر مورد نیاز را خودش تربیت کند یا بعضی از مؤسسات این اجازه را نمیدهند مثلاً به ارتش این اجازه را میدهند

که خودش تربیت کند و صحیح هم هست و به دارائی هم این اجازه را داده‌ایم ولی بوزارت بهداشت این اجازه را نمیدهیم و طبیب او را دانشگاه تهیه می‌کند شاید این غیر معقول نباشد اما يك موردی در این لایحه پیدا شده و آن این است که بوزارت آموزش و پرورش اجازه نمیدهیم به موجب این لایحه که کادر مورد نیاز را تهیه کند اگر ما تمام امور آموزش را متمرکز کردیم بودیم در مرکز که دانشگاهی این کار عیبی نداشت ولی وقتی ما نوعی داریم که به بعضی از مؤسسات اجازه دادیم که عده‌ای را تربیت کنند سلب این اختیار از وزارت آموزش و پرورش که مادر تمام این وزارتخانه‌ها بوده و قدرت آموزشی اش بیش از اینها است این از همان مواردی است که عرض کردم درخور و شأن وزارت آموزش و پرورش نخواهد بود مسئله دیگری را که باید به آن اشاره کنم راجع به سیاست توسعه علوم و تحقیقات است در این مورد البته ممکن است این مطلب گفته شود که اگر وزارت معارف و فرهنگ و آموزش و پرورش در گذشته به فعالیت‌های خودشان آنگونه که لازم است توجه میکردند شاید این امر هم تاکنون تأمین شده بود و ما علم و دانش را آن حدی که لازم دانستیم گسترده شده بود ولی چون به این نکات توجه نشده است و امروز هم در موقعیت مخصوص از تاریخ جهان قرار گرفته‌ایم که کشورهایی توانسته‌اند سایر عقب ماندگیهای علمی خودشان را جبران کنند این سیاست نهایت ضرورت را دارد سیاست گسترش علوم و سیاست گسترش تحقیق، ولی من در کمیسیون هنگامی که این موضوع مطرح بود سؤالی کردم و اینجا میخواهم آن سؤال را تکرار کنم برای اینکه نظر دولت که نظر صحیحی است انعکاس پیدا کند در کلیات مذاکرات در اینجا سؤال کردم که شما علوم و تحقیقات را آن حدی میخواهید توسعه بدهید که متناسب با ضرورت‌های برنامه‌های توسعه اقتصادی ما باشد یا در این امر يك هدف مستقل و عالیتری دارید جواب داده شد که ما توسعه علوم محض هم توجه داریم و این سیاست صحیحی است که باید در قالب این لایحه گنجانده شود و محفوظ بماند ما اگر نخواهیم که علم و

تحقیقات را تنها در کرداری توسعه بدهیم که متناسب باشد با برنامه‌های اقتصادی کشور رویه‌های ما خیلی فرق میکند تا اینکه بخواهیم علم و تحقیقات را بخاطر تأمین سیاست ملی و آمال فرهنگی ملت خودمان توسعه بدهیم بسیاری از مسائل در عمل خواهد شد اگر ما امروز تصمیم‌مان را راجع بیکى از این دو عمل بگیریم اگر شما بخواهید علم را آنقدر توسعه بدهید که بهره‌برداری اقتصادی بکنید شاید مهم‌ترین توصیه این باشد که این را با زبان‌های خارجی بخوانید برای اینکه در این صورت از چاپ کتاب که يك فعالیت اقتصادی است بی‌نیاز خواهید بود ولی اگر ما بخواهیم که گسترش علم و دانشگاه در این کشور وسیله‌ای برای گسترش فرهنگ و هنر و آمال باستانی ملت ما باشد در آن صورت پائینای توسعه هر يك از علوم حتی علوم انسانی و علوم ادبی کشور و فرهنگ توجه داشته باشیم بنابراین نکته‌ای را که در اینجا بطور مسلم باید بدانیم که سیاست‌های آینده آموزشی بر اساس آن تدوین خواهد شد همین مسئله است که بدانیم علم و تحقیقات تنها منحصر به امور اقتصادی نخواهد شد و گسترش علم و تحقیقات تنها با يك دید اقتصادی نگریسته نخواهد شد بلکه علم و تحقیقات برای شکوفان شدن روح ملت و برای تأمین آمال سیاسی ملت ایران لازم است این نکاتی بود که در مقدمه لازم بود عرض کنم در مورد مواد و جزئیات آن البته قبلاً پیشنهادهایی داده شده و بعد پیشنهادهایی تقدیم خواهد شد (احسنت)

رئیس - آقای مهندس قادر پناه بفرمائید

مهندس قادر پناه - اجازه مقام ریاست و نمايندگان محترم بنده عرض مفصلی داشتم که میخواستم در بحث کلیات عرض کنم ولی فرمایشات همکار محترم آقای دکتر غاملی نظر مرا در آن قسمت از عرض تغییر داد حد کمال و توسعه هر مؤسسه تقسیم آن است اگر هر مؤسسه بعد کمال و توسعه برسد و تقسیم نشود توقف آن مؤسسه است و توقف هر قسمت مرگ آن است وزارت آموزش و پرورش با اداره کل تعلیمات عالی بعد کمال و بعد توسعه خودش رسیده بود و اداره کل تعلیمات عالی در قالب خودش نمیتوانست وظایف خودش را

تا فعالیت‌های بیشتری در رشته‌های مربوط بخودشان انجام بدهند و بازمایشان فرمودند که بلا مانع نخواهد بود که روزی چند وزارتخانه ادغام بشود یعنی مغز دستگاه دولتی بهیچ وجه انجمادی ندارد خزانکه با زمان جلو برویم و مکان را در نظر داشته باشیم و براحتی و خوبی میتوانیم احساس بکنیم که دولت متحرک است و دستگاه دولتی جلو میرود و این نهایت خوشوقتی ملت است بعقیده بنده این صحیح است باید با زمان پیش رفت اگر بازماند پیش نرویم و متوقف باشیم و ساکن باشیم در يك نقطه سکون مطلقاً علامت مرگ است و چون نمیخواهیم مرگی داشته باشیم باید جلو برویم بهر نحوی که باشد علاوه بر این بنده باید عرض بکنم دیروز با یکی از دوستان همکارم آقای عبد الله خان جوانشیر در مورد این لایحه صحبت میکردیم و قرار شد که بنده صحبت بکنم ایشان نکاتی را برای بنده روشن ساختند و اینکه ایران ما روزی مرکز تفحصات و تحقیقات علمی بوده آن روز که جهان غرب در ظلمت و تاریکی بسر میبرد در کشور ما اگر علمی و فلسفی یا آثار پراچی وجود داشته و نمونه‌های آن اینقدر زیاد است که بنده بیسیکی دو نکته اش اشاره میکنم در اواخر قرن چهارم و اوایل قرن پنجم بزرگترین مرکز تحقیقات فلسفه و حکمت و محققان نا شناخته بنام حلقه اخوان الصفا که هیچگاه نخواستند نامشان شناخته شود دانش و فلسفه از یاد رفته یونان باستان را با انطباق با فلسفه اسلامی تحت رسالات متعدد منتشر کرده‌اند و مکتب فلسفی بزرگی را پایه گذاری کرده‌اند که یکی از شاگردان این مکتب فیلسوف بزرگ شرق این سینا بود و این حلقه علمی در حقیقت از این پایه گذاران دائرة المعارف حکمت و فلسفه در جهان بوده‌اند بران ما وقتی مرکز تفحصات و تحقیقات و پژوهش‌های علمی جهان بوده است، اطباء و فلاسفه مشهوری در این دانشگاه تدریس میکردند نظامیه بغداد و نیشابور که بدست فلاسفه بزرگی چون برادران غزالی پایه گذاری

شد شاگردان بزرگی بجهان علم و ادب عرضه داشت بنابراین کشور ما همیشه اعتقاد بر آن تحقیقاتی و دانشگاهی داشته است

در هر حال مملکت ما مرکز علمی جهان بوده و اکنون هم که شاهنشاه فرهنگ دوست و فرهنگ پرور ما فرهنگ را رهبری میفرماید هر روز فرهنگ ما بمعنی اعم و کلی توسعه پیدا میکند (صحیح است) روزی بود که ما باک دانشگاه بیشتر نداشتیم آنهم دانشگاه تهران بود با دانشکده‌های انگشت شمار اکنون ما در تمام استانها دانشگاه داریم و دانشکده‌های متعددی است و این خود میرساند که رهبر خردمند ما بفکر آحاد و افراد ملت هستند و رفاه ملت را در يك سطح برای همه میسر ساخته‌اند هر کسی کوچکترین علاقه‌ای داشته باشد کوچکترین کوششی از خود نشان بدهد میتواند وارد یکی از این دانشگاهها بشود و با اطلاعات و معلومات خودش بیفزاید و برای جامعه مرفهی خود فردی شایسته و با ارزش بار بیاید فقط بنده خواستم در اینجا يك نکته را متذکر بشوم در معنی هدفهای علمی و تحقیقاتی و آموزشی بنده عقیده دارم قبل از اینکه لغت تحقیقات در اینجا گنجاننده شود لغت تفحص باید بیاید برای اینکه اول در هر کاری و در هر قسمتی تفحص می‌کنیم بعد از اینکه تفحص کردیم جستجو کردیم چیزی پیدا میشود که آنوقت در آن تحقیق میکنند این است که بنده پیشنهاد میکنم که قبل از کلمه تحقیق بدون شك باید کلمه تفحص بیاید و اگر نظر آقایان آن ریسرچ که کلمه انگلیسی است باشد که گرفته شده در اینجا هیچکدام معنی تحقیق را با آن نظری که ما میخواهیم نمیدهد و تکافو نمیکند و کلمه تفحص وسیعتر است بما و به وزارت علوم و آموزش عالی اجازه میدهد که در هر سطحی به جستجو بپردازند و احتیاجات علمی خود را بر طرف بکنند این است که بنده مصرأ تقاضا دارم و پیشنهادی هم در این زمینه تنظیم کرده‌ام که تقدیم مقام ریاست

میکند که این لغت تفحص قبل از تعلیمات عالیہ بیاید و دست وزارت تعلیمات عالیہ را بازتر کند و معنی را هم کامل بکند نکته‌ای را که میخواستم توجه همکاران محترم را جلب بکنم اختراعاتی است که در ممالک مترقی دنیا میشود و توجه خاص همکاران خودم را به این نکته جلب میکنم همه آقایان میدانند که نیروی برق وسیله سیم نقل میشود و بزرگترین هزینه وسیله‌ای که موجود است از نظر مصرف برق و انتشار برق وسیله سیم است بنابراین در حال حاضر دانشگاههای بزرگ آمریکا با در لابراتوارها کوشش میکنند سعی میکنند وسیله و طریقه‌ای پیدا بکنند که بدون سیم جریان برق منتقل بشود این امر شاید برای ما امری محال باشد ولی این را به عرضتان میرسانم که در فاصله کوتاه موفق شده‌اند یعنی موفق شده‌اند در فاصله کوتاه جریان برق را بدون سیم انتقال بدهند که البته اینهم خودش اختراع بسیار بزرگی است ما هم باید صاحب چنین مغزهایی باشیم منتهای مراتب این مغزها را هم ما داریم متأسفانه این مغزها از دست ما فرار میکنند و در اختیار ما باقی نمیمانند وزارت علوم و آموزش عالی باید این مغزهای متفکر و مبتکر را که اکنون اطلاعات اینها در آمریکا ثبت رسیده و روی آن عمل میکنند و اختراعات اینها را از ایشان خریده‌اند از لحاظ سیاسی و اقتصادی یا علمی اینها را در مملکت نگاهدارند و از فرار این مغزها جلوگیری بکنند و اگر ما بتوانیم از این آخرین اختراع استفاده بکنیم تمام این هزینه‌هایی که برای سیم کشی داده‌ایم زائد بنظر میرسد و باید کارخانه‌های خودمان را مرتب تغییر دهیم و با آخرین اکتشافات و اختراعات تطبیق دهیم یک مطلب دیگری برای استحضار همکاران محترم عرض میکنم این است که محصول گندم که تقریباً ر کوردش در ایران هر هکتار سه تن و در آمریکا پنج تن است بذر گندمی را اکنون در آمریکا بدست

آورده اند که در هر هکتار پانزده تن گندم میدهد و این رقم، رقم بسیار عالی است کسانیکه به امر زراعت اشتغال دارند میدانند که در هر هکتار پانزده تن گندم چه رقم خوبی است و از نظر ژنتیکی بدست می‌آید ولی در امر یکبارگی جلوگیری از ازدیاد گندم توفیق شد و در لابراتوارها با یگانگی شد که در شرایط بخصوص از آن استفاده بشود اگر الآن امریکا احتیاج ندارد که در هر هکتار پانزده تن گندم تولید بکند ولی ما که احتیاج داریم که در هر هکتار پانزده تن گندم بدست بیاوریم بنابراین دانش ما باید آنقدر جلو برود که بتوانیم مغزهای متفکری داشته باشیم که بتوانند چنین اکتشافاتی را بکنند و ما از آن استفاده بکنیم بنابراین آنچه‌را که در دانشگاهها برنامه ریزی میشود باید منطبق با زمان باشد و از فرار این مغزهای متفکر و ارزنده بخارج مطلقاً جلوگیری بشود و از آنها حمایت بکنیم از نظر اقتصادی حمایت کنیم که بخارج فرست نکنند و از آنها حداکثر استفاده را بکنیم و در کلیه شئون مملکت با توسعه روز افزون کارخانجات و صنایع متعدد این احساس احتیاج را روشن میکند که ما دانش بالانرو بدانش بهتری احتیاج داریم بنده امیدوارم که با تأسیس وزارت علوم و آموزش عالی قدمهای مفیدی در این راه برداشته میشود و اطمینان دارم جناب آقای دکتر رهنما که با تصمیمی در این راه وارد شده‌اند و برای این کار انتخاب شده‌اند نهایت اهتمام و جدیت خودشان را مبذول میفرمایند بنده عرضم را بیابان میرسانم و پیشنهادی را که تنظیم کرده‌ام تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - آقای دکتر پر تو اعظم بفرمائید.

دکتر پر تو اعظم - با اجازه مقام محترم ریاست و همکاران محترم همانطور که قبلاً نام نویسی کرده بودم اکتفا میکنم که در کلیات لایحه صحبت بکنم و جواب ایراداتی که همکار محترم جناب آقای دکتر عاملی کردند بعهده جناب آقای دکتر رهنما میگذارم که پاسخ بدهند بهر حال فقط یک نکته را بدینست که اشاره بکنم و آن این

است که فرمایشاتی که آقای دکتر عاملی همکار مجلسی و دانشگاهی من فرمودند کم و بیش در این لایحه و آنچه‌را که مورد نظرشان هست اگر بدقت که بقین دارم بدقت این لایحه را مورد بررسی قرار داده‌اند. تمام این مطالبی را که عنوان فرمودند در این لایحه پیش بینی شده و اطمینان دارم نظر ایشان از هر جهت تأمین است و بنظر بنده این لایحه گه امری شور اول آن مطرح است یکی از مترقی ترین و بهترین لسوایجی است که با الهام از افکار و منویات و نظرات بلند شاهنشاه آریامهر باین مجلس مقدس از طرف دولت حزبی تقدیم شده فکر ایجاد چنین وزارتخانه‌ای که توأم بتواند برنامه‌های مربوط به تعلیمات عالی‌را تهیه و تنظیم کند یک فکر نسبتاً تازه است که مورد توجه مقامات مسئول بین المللی و ممالکی که در حال پیشرفت هستند قرار گرفته و باز هم اینجا باید اشاره کنم که آقای دکتر عاملی همکار محترم برایشان یک نکته‌ای بود که دانشمندان دنیا چه فکر میکنند نسبت به تشکیل یک چنین وزارتخانه‌ای بنده باید به عرضتان برسانم که در یکی از جلسات اخیر کمیسیون اقتصادی مجمع عمومی سازمان ملل متحد معاون دبیر کل اقتصادی سازمان باین نکته اشاره کرده و در حقیقت فکر ایجاد چنین وزارتخانه‌ای را که از تیات بلند شاهنشاه آریامهر سرچشمه گرفته ستایش کردند و فکر ایجاد چنین وزارتخانه‌ای را تمام ممالکی که در حال پیشرفت هستند تأکید و توصیه کرده‌اند اما فوایدی را که تشکیل این وزارتخانه دارد بطور اجمال باطلاع همکاران محترم میرسانم اولاً در مورد پیشرفت علوم همانطور که اطلاع دارید امروز پیشرفت یک جامعه مترقی بدون توجه به ترقیات علمی و پیشرفتهای علمی و اکتشاف از نقطه نظر صنعتی و اقتصادی بهیچ وجه کار صحیحی نیست و بالعکس اگر برنامه‌های عمرانی و اقتصادی بر اساس یک سیاست علمی که ضامن یک ترقی موزون است و در حقیقت از دوباره کاری و اتلاف وقت و سرمایه جلوگیری میکند بر چنین اساس بنیان گذاری شود در برنامه‌های اقتصادی هم آهنگ شود با آخرین اکتشافات علمی علاوه بر اینکه در سرعت و پیشرفت مؤثر

است از لحاظ اقتصادی هم خیلی اهمیت دارد و اهمیتش بیشتر از آن جهت است که از سرمایه گذار یهائی که در طول زمان ارزش خود را از دست میدهد می‌نگاهد بنده بطور مثال یکی دو نمونه را عرض میکنم امیدوارم مورد توجه همکاران محترم قرار بگیرد امروز مسئله کمی‌آب در مملکت ما مسئله بسیار مورد توجهی است و همچنین در خیلی ممالک دنیا یک مسئله حیاتی است بطوریکه ملاحظه فرموده‌اید در مملکت مادر چند سال اخیر تعداد زیادی سد بنا شده که این کمبود آب را جبران کند اما هیچ معلوم نیست که در طی سالهای آینده پنج سال یا ده سال آینده چنین روشی که روش سد سازی باشد با فرض کنید استفاده از آبهای زیر زمینی یک روش صحیح اقتصادی باشد و در حقیقت یک روش معقولی باشد مثلاً ممکن است در چند سال آینده همانطور که در اغلب جرایز ملاحظه فرموده‌اید در خیلی از نقاط دنیا باین مسئله توجه خاصی شده است و مشغول این هستند که شاید بتوانند از طریق شیرین کردن آب‌های دریا با آن نتیجه‌ای که میخواهند برسند و شاید نتیجه‌ای باشد که در حقیقت از نظر اقتصادی خیلی بر استفاده از مقرون بصرفه باشد مثلاً همینطور که اخیراً در مورد تلفن که در شهر تهران یک مسئله است و مشکلی است باید باطلاع همگی برسانم که مسئله‌ای نیست که تنها ما با آن مواجه باشیم در همه جای دنیا البته غیر از آمریکا و مثلاً در انگلستان مواجه با چنین مشکلی هستند ولی اقدامی برای توسعه شبکه‌های موجودشان ندارند فلسفه اینکار این است با آنچه که اخیراً در مجله اکسپرس دیدم و فراسه هم با همین مشکل مواجه است احتمال این است که در آینده خیلی نزدیکی مراکز تلفن و مخابرات و دستگاههای تلفن تبدیل بشود به مراکز الکترونی و خیلی خیلی صرفه جویی خواهد شد از نظر نیروی انسانی و پیشرفت مؤثری است در این امر و بهمین دلیل خیلی از ممالک مثل انگلستان با وجودیکه با این مشکل مواجه هستند چون موضوع علم و پیشرفت علم را در نظر دارند انتظار میکشند که روزی سرمایه گذاری در اینکار

کنند که این سرمایه در حقیقت بهیچ وجه معصرف نرسد موضوع دیگری که از هدفهای تأسیس این وزارتخانه است موضوع تحقیقات است امر و انجام تحقیقات علمی تنها یک عامل مؤثر نیست بیشتر در اجتماع است بلکه یک نوع سرمایه گذاری است برای آینده مملکت که جنبه حیاتی دارد از همین جهت است که کشورهای بزرگ منابع خیلی زیادی در این راه صرف میکنند مثلاً بطور نمونه آمریکا چهار درصد از درآمد ملی اثر را صرف اینکار میکند در حقیقت هر آمریکائی بطور متوسط در حدود صد دلار صرف تحقیقات از بودجه خودش میکند این رقم در اروپا کمتر است و تا حدود دوونیم درصد است سازمان ملل و مقامات مسئول توصیه میکنند که تا یک درصد در آمد ملی کشورها را باید صرف تحقیقات بشود البته در مملکت ما خوشبختانه از چندین سال قبل به این نکته توجه شده است و با تأکیدات اوامر مؤکدی که شاهنشاه آریامهر فرموده اند در دستگامها به این امر توجه شده است و بطور نمونه چنانچه ملاحظه فرموده اید اخیراً یک مرکز تحقیقات اتمی و رآکتور اتمی با صرف نسبتاً مبالغ هنگفتی در دانشگاه تأسیس شده و تا جائیکه بنده اطلاع دارم همین الان تا حدود دو درصد متأسفانه بطور پراکنده صرف تحقیقات میشود و امیدوار هستیم که در برنامه چهارم این مبلغ را یک درصد برسانند با توجه به نظر اینکه سازمانهای بین المللی دارند با پیدایش این وزارتخانه از این پس این اعتبارات مصوبه در زمینه های تحقیقاتی آنطور که بایستی برای هدف های اساسی و اصلی که مورد نظر است خرج خواهد شد و یک هم آهنکی در سازمانهایی که وجود دارند بوجود میآید و بطور کلی یک خط مشی و سیاست کلی برای تمام دستگامها و سازمانهایی که کار تحقیقات را به عهده دارند در نظر خواهد گرفت مسئله دیگری که باز در این لایحه پیش بینی شده و از هدفهای اساسی این وزارتخانه است عبارت است از ترابطه تعلیمات عالی و تحقیقاتی که امروز در دانشگاه انجام میشود که اگر این تحقیقات انجام نشود در حقیقت دانشگاه حکم یک دبیرستان را دارد و بهیچوجه ارزش

دانشگاهی خودش را نخواهد داشت و امروز خوشبختانه همانطور که قبلاً عرض کردم مخصوصاً در تعدادی از دانشگاههای ما دانشگاه تهران و دانشگاه بهلوی به این امر خیلی خیلی توجه میشود و کارهایی انجام میشود ولی بطور کلی برنامه تعلیمات عالی باستی استوار باشد و مبتنی باشد بر تحقیقات و در حقیقت آموزش هم آهنک باشد با بیشتر تحقیقاتی که انجام میشود یکی از هدفهای که در تشکیل این وزارتخانه مورد توجه است موضوع دانشگاههاست همین الان در نطقهای قبل از دستور جناب آقای دکتر ماهیار اشاره به ایجاد یک دانشگاهی در استان گیلان فرمودند البته این فکر یک فکر بسیار صحیحی است و تردید نیست که هر مملکتی که در حال پیشرفت و توسعه هست طبعاً احتیاج به دانشگاه دارد منتهی مسئله اینکه باید توجه شود این است که کمیت فدای کیفیت نشود و آن چیزی است که الان متأسفانه کم و بیش بچشم میخورد در دانشگاههای موجود مملکت ما و در حقیقت دانشگاهها باستی با توجه به سهمیه پیش بینی احتیاج و نیازمندی نیروی انسانی که مورد نیاز کشور است و آنهم باز با توجه به اینکه پیشرفت علم باستی با دانشگاهها توسعه پیدا کند والا به این ناسامانها که کما بیش در دانشگاهها است توسعه پیدا کردنش شاید در شرایط فعلی کار عافالانهای نباشد بنظر بنده در درجه اول باید یک نظارت خیلی کلی این وزارتخانه بر این دانشگاهها بکند که ناسامانها نشان تدریجاً مرتفع بشود و بطور مثال عرض میکنم خود آقای ماهیار شاید اطلاع داشته باشند چون در کمیسیون آموزش و پرورش این موضوع بحث شد یکی از دانشگاههایی که با اشکالات بزرگی مواجه است دانشگاه اهواز است که با سفری که با خود آقای دکتر رهنما و درباری که از آنجا کردیم بمشکلاتی که دارند برخوردیم (دکتر زعفرانلو - سفر نان کوتاه بود و یک ساعت بیشتر نبود) عرض کنم دانشگاهی که ایجاد بشود بدون داشتن معلم بدون داشتن وسائل بدون داشتن استاد بنظر من فقط به

کمیت توجه شده و اصلاً کیفیت مورد نظر قرار نگیرد بهره حال بنظر بنده نظارت بر کار دانشگاهها که از طریق این وزارتخانه انجام میشود باید بنحوی باشد که سطح آموزش عالی روز بروز بالاتر برود و ناسامانها از بین برود و نیازمندیها از نظر نیروی انسانی لازم بر اساس برنامه های کشور فراهم شود تا بتواند در برسر آمدن اصول انقلاب بنحوشایسته مؤثر باشد و البته نکته ای که باید مورد توجه باشد و آقای دکتر عاملی توجه دارند همین مراقبت در امر موجود آموزشگاههای عالی و مؤسسات عالی آموزش یا دانشگاههای ملی و خصوصی خواهد بود و همینطور موضوع مدارج علمی مورد توجه این وزارتخانه خواهد بود و باستی به این موضوع رسیدگی و بررسی بشود و همانطور که اشاره کردند از اینکه عملاً بیستم در یک جا ظرف سه سال لیسانس میدهند و در یک جا ظرف چهار سال و فرض بفرمائید برای اینکه دکترا بدهند یکجا شش سال وقت گذاشته اند و جای دیگر هفت سال مسلماً با هدی که این وزارتخانه خواهد داشت و نظارتی که خواهد کرد از اینها جلوگیری خواهد شد و اما مسئله دیگر که بنده امیدوارم و تردید ندارم که انجام خواهد شد و موضوعی که مورد توجه است و در این لایحه پیش بینی شده یک خط مشی و سیاست کلی برای تعلیمات بطور کلی در سطوح مختلف است و آنهم باستی مبتنی باشد بر هدفهای اقتصادی و صنعتی کشور و خیلی جای خوشوقتی است که دولت باین موضوع توجه کرده و در ماده یک بنده این موضوع را یاد آور شده و امیدوارم باین برنامه کلی که این وزارتخانه تهیه میکند بتواند از پیدایش یک شکافی که هست و ما هر روز میبینیم و در رادیو و جراید صحبتش هست و در تمام محافل موضوع این است که جوانان چر ایش در دانشگاه میمانند و البته یکی از علل این است که بدون تردید برنامه ها آنطور که باید پیش بینی نشده باستی برنامه طوری تنظیم بشود که در سطح دبیرستان یک تعداد بیشتری از جوانان ماهدایت بشوند بطرف کارهای حرفه ای و صنعتی که مورد احتیاج ماست مخصوصاً با این برنامه صنعتی که در پیش داریم بطور مثال عرض میکنم در مملکت همجوار

ما ترکیه آماری را که بوتسکو تهیه کرده تعداد دانشجو باینکه بطرف رشته های حرفه ای میروند در حدود ۵۰ درصد است در صورتیکه در مملکت ما این نسبت در حدود ۳/۴ درصد است با این ترتیب توجه میفرمائید که نیاستی هدف ایجاد دانشگاه باشد در حال حاضر در حدود ۶۰۰ هزار نفر دانش آموز داریم و تمام این دانش آموزان میخواهند که بدانشگاه راه پیدا کنند و مسلماً مملکت هم احتیاج به نیروی انسانی از نقطه نظر صنعت دارد و بنده امیدوارم این وزارتخانه بتواند یک دستگاه جدیدی بوجود بیاورد که در حقیقت بتواند این برنامه ای را که یک برنامه خیلی منطقی و صحیحی است عملی کند و یکی از نکاتی که مورد توجه است در این لایحه بوجود آوردن مراکز و مؤسسات تابعه است و همانطور که پیش بینی شده این وزارتخانه یک وزارتخانه ای خواهد بود خیلی جمع و جور و کوچک از نظر پرسنل و افراد و شاید همانطور که خود آقای دکتر رهنما این موضوع را در کمیسیون آموزش و پرورش توضیح دادند امیدوار هستند که تعداد افرادی که در این وزارتخانه انجام وظیفه خواهند کرد بیش از ۱۲۰ یا ۱۳۰ نفر نخواهد بود و در حقیقت این یک جنبه ستادی خواهد داشت ولی در عوض یک مؤسساتی را بوجود خواهد آورد که هر کدام بنحوی در پیشرفت هدفهایی که در ماده یک این لایحه منظور شده کمک خواهند کرد یکی از آنها ایجاد یک مرکز جمع آوری اسناد و مدارک علمی است و بنده فکر میکنم یکی از مهمترین مراکزی خواهد بود که در آینده باستی برای مملکت بوجود بیاید چه از نظر پیشرفت علم و تحقیقات و تفحصات و تطبیق برنامه ها و هم آهنک کردن برنامه ها با هم و بطوریکه غالب همکاران محترم اطلاع دارند الان بسیاری از کشورهای دنیا هستند که از طریق یک شبکه کامپیوتر و ماشینهای حساب و الکترونیک اداره میشوند کتابخانه هایشان بهم ارتباط دارند و اگر در یک کتابخانه ای فرضاً احتیاج به یک مدرک علمی و صنعتی است از این طریق میتوانند پی ببرند که آخرین مدارک اسناد در کجا هست و مورد استفاده قرار بگیرد

خوشبختانه به این مطلب هم خیلی توجه شده و آقای دکتر رهنما به ما این امیدواری را دادند اگر چه کار مشکلی است ولی ترتیبی خواهند داد که در سال ۱۳۵۰ مابه این شبکه بین المللی متصل بشویم و به این ترتیب توجه میفرمائید که از نظر جلوگیری از اتلاف وقت و دسترسی سریع به مدارک و اسناد ما واقعاً قدم بزرگی را خواهیم برداشت بهر حال بنده اطمینان دارم که اگر یک چنین مرکزی وجود بیاید برای مملکت جنبه حیاتی دارد و هر چه در اینکار سرمایه گذاری شود بيمصرف نیست و مفید است بنده با توضیحاتیکه بعرض رساندم فکر میکنم این لایحه‌ای که امروز به مجلس تقدیم شده مورد تأیید همه نمایندگان محترم قرار خواهد گرفت عراضم را خیلی کوتاه میکنم و سعی کردم خیلی مختصر عرض کنم در خاتمه توفیق و پیشرفت جناب آقای دکتر رهنما که واقعا وزیر فعال و شایسته‌ای هستند و فکر میکنم بشیاری از همکاران بنده با ایشان آشنائی کامل دارند و به مدارج تحصیلی و صفات اخلاقی و روحی ایشان آگاه هستم امیدوارم در این قدمی که بر میدارند پیشرفت حاصل کنند و موفق باشند عرض دیگری ندارم (احسنت - احسنت).

رئیس - آقای دکتر گاکیک بفرمائید.

دکتر گاکیک - آقای رئیس، خانها، آقایان امیدوارم بتوانم منظوم را طوری بیان کنم که قابل درک باشد و اگر در بیان بنده نواقصی مشاهده فرمودید پوزش میطلبم بنده بیست و هشت سال است که در دانشگاه تهران تدریس میکنم، بهمین علت فکر کردم بنابه تجربیات و سوابقی که دارم میتوانم تا شراکت در بحث این لایحه مطالبی بعرض برسانم که مفید باشد. اگر درستون موافق اسم نویسی کرده‌ام برای اینست که بنده به مفید بودن این وزارتخانه و این لایحه صد درصد مؤمن هستم و مهمترین موضوعی که در این طرح دیده میشود و بزرگترین قدمی که برداشته شده است هم آهنگی کردن دانشگاهها و عموم مؤسسات علمی و تحقیقاتی عالی کشور است که تا کنون پراکنده بوده و به آن عطف توجه کافی نشده است و در انتخاب کادر آموزشی بعلمت کمی اشخاص واجد شرایط که دانشگاهها

از یکدیگر استاد و دانشیار فرض میکردند و در اثر کار استادان و دانشیاران در يك پتا دو دانشگاه يك سوء استفاده هائی بوجود می‌آمد و امیدواریم که با تمرکز گسار دانشگاهها يك مرکز و ستادی بوجود بیاید که قابل کنترل باشد بنده بخاطر دارم چند سال پیش جوان تحصیل کرده‌ای در يك دانشگاهی با سمت معینی بکار گماشته شده بود و در آن واجد در دانشگاه دیگری با حقوق کز اقتراری مشغول کار بود ولی البته بعداً معلوم شهسب این کار خاتمه داده شد البته اگر يك تمرکز بود چنین چیزی پیش نمی‌آمد که موجب دلسردی کادر آموزشی فراهم شود، رسیدگی به کادر دانشجویان لغز آمی بخارج در صلاحیت این وزارتخانه خواهد بود بعضیها که در کشور نمیتوانند موفق بشوند و وارد دانشگاههای ایران بشوند بخارج خودشان یا بخارج مؤسسات و دستگاههای دیگر بخارج میروند و آنجا رشته‌هائی را انتخاب میکنند که سهلتر و آسانتر باشد و زودتر بکشور برگردند از جمله اشخاصی هستند که برای تحصیل شیمی بخارج رفته‌اند ولی چون رشته‌های شیمی عمومی، شیمی آلی، شیمی معدنی و بیوشیمی و غیره رشته‌های خیلی مشکل و پر زحمت است بعضی از آقایان شیمی نساجی یا شیمی جنگل را انتخاب میکنند و وقتی برگردند بجای اینکه در کارخانه نساجی و جنگل مشغول کار بشوند ادعای آنها اشغال يك کرسی در دانشگاه و تدریس در رشته شیمی علمی است البته این باعث دلسردی سایر دانشجویانی است که در خارج کشور تحصیل میکنند و تحصیلات عمیقی دارند البته این وزارتخانه کنترل خواهد کرد و چنین چیزی بوجود نخواهد آمد چنانچه در این لایحه دیدم و بسیار مفید است کنترل اعزام دانشجویان بخارج طبق سیستم مخصوصی خواهد بود و بعد هم در برگشت و در مراجعت برای پیدا کردن کار برای آقایان و این هم بزرگترین نکته این قانون است که باید توجه داشت و خیلی برای کشور ما مفید است دیگر اینکه در این قانون ما میبینیم شورای مرکزی دانشگاهها يك طرف و هیأت امناء دانشگاه در يك طرف دیگر قرار دارند

و اینها بسیار مفید هستند برای اینکه در بعضی از دانشگاهها و مؤسسات علمی اشخاصی که بکار تحقیقات میبرند از ناینها بهیچوجه و بهیچ عنوان بدستگاه اداری توجه نمیکنند و همچنین دستگاه اداری به اشخاص علمی و فنی توجه ندارند بنابراین يك هماهنگی بین آنها موجود نیست و این وزارتخانه خواهد توانست با وجود هیأت امناء قسمتهای اداری را اداره نمایند و شورای دانشگاه با مؤسسات علمی و کادر علمی و آموزشی رسیدگی کنند با اجرای این قانون جریان کار دانشگاهها بحالت طبیعی و بصورت بسیار مترقی در خواهد آمد و البته بنده پیشنهادی تقدیم آقای رئیس کرده‌ام که يك ماده با تنظیم يك آئیننامه‌ای پیش بینی بشود که حتماً جوانان را موظف بکنیم که بروند بخارج برای تحقیقات علمی و آموزش عالی پس از ختم تحصیلات در ایران برای اینکه در کادر آموزشی اگر يك دانشیاری می‌خواهد ترقی کند البته خیلی امکانات در اینجا وجود دارد ولی در بعضی قسمتها ممکن است امکانات و وسائل وجود نداشته باشد باید تخصص یاد بگیرد دوره تخصصی را در خارج دیده باشد این بایستی ملاک عمل برای ارتقاء با ستادی باشد و این را وزارت علوم و آموزش عالی کنترل خواهد کرد و اشخاصی را که بر میگردند نتیجه تحقیقات و امر تخصصی خود را در مجلاتی بصورت پی‌پر paper منتشر کنند که معلوم باشد و کارهای علمی آنان ارزشی نباشد نه اینکه روی سفارشات و روی تبعیضات اشخاصی به کرسیهائی برسند و موجب دلسردی سایرین فراهم شود (صحیح است) بنابراین بنده تقاضا میکنم که این کار حتماً باید انجام بشود برای اینکه در قانون دانشگاه در سال ۱۳۱۵ ماده‌ای هست که هر دانشیار و استادی می‌تواند يك یا دو سال به خارج برای مطالعات برود و البته آن شخصی که میرود بخارج خودش زندگیش بهم می‌خورد و همچنین زندگی زن و بچه‌اش و اغلب پول ندارند و میمانند در ایران و از این قانون آنطور که باید استفاده نمیشود نه اینکه مجاز باشند بلکه وزارت علوم موظف بکند که کسی که در کادر آموزشی است حتماً يك بار بخارج رفته باشد و در یکی از دانشگاهها و مؤسسات علمی بزرگی مطالعات علمی کرده باشد و نتیجه مطالعات خود را منتشر

کرده باشند بنابراین ارزشی کار دانشجویان و کادر آموزشی یکی از نکات مهم کار دانشگاهها است و دیگر اینکه در زمینه تحقیقات من عقیده دارم که باید تحقیقات سیانسی پور باشد ولی خیلی کم برای اینکه در جاهای دیگر مثلاً در آمریکا پولهای هنگفت دارند و کارهای علمی عمیقی را انجام میدهند و مابایستی بیشتر در قسمت سیانس آلیک که برویم در قسمت تحقیقات آلیک که یعنی برویم دنبال آنچه‌ای که کشور احتیاج دارد اگر وزارت کشاورزی در قسمت پنبه احتیاج دارد تحقیقات در قسمت این رشته باشد و مثلاً در پزشکی در يك قسمت بیماری عفونی تحقیقات کند نه اینکه بروند از لحاظ شیمی تحقیق کند این بدر نمی‌خورد در این قسمت امر یکائیها آنقدر پول خرج می‌کنند و مسائل دارند که ما با آنها نمیرسیم این است که در اینجا نقشی را که وزارت علوم بر عهده دارد دیده خواهد شد و این تحقیقات علمی بایستی حتماً تحقیقات آلیک باشد و دیگر اینکه موضوع بسیار مهم که من روز اول فکر میکردم این است که شاید وزارت علوم بخواد در تحقیقات علمی عجله کند اول فقط بر نامه‌ریزی است و در دوسه سال اول باید فقط برنامه‌ریزی بشود آنوقت پس از چند سال میتوانیم وارد کار تحقیقاتی بشویم که مملکت احتیاج دارد اما در بساره دانشگاهها هم‌سای شهرستانها البته بنده عقیده شخصی خودم را عرض میکنم بر خلاف نظر جناب آقای دکتر تواعظم دوست بنده، معتقدم که اگر دانشگاههای ما زیاد بشود خیلی مؤثر است (خواج‌نوری - اول دانشگاههای موجود بایستی تکمیل بشوند) بله بنده معتقدم که جوانها اول در ایران تحصیل بکنند و بعد بروند بخارج برای تحصیلات و تحقیقات علمی و تخصصی و اینجا بایستی اینها را تربیت کنیم و بعد که مهندس شدند بروند چهار سال، پنج سال برای تحصیلات تخصصی که تجربیات بدست بیآورند بنده خواستم عرض کنم که شاید ده سال یا نوزده سال پیش که موضوع دانشگاههای اصفهان و تبریز و مشهد مطرح شد و قانون گذشت همه میگفتند که اینها ناقص است بدر نمی‌خورد یکی از آنها خود من بودم ولی حالا دانشگاهها خیلی خوب شده اصفهان

نظر و با هماهنگی وزارت علوم این کارها انجام بشود بنده بجناب وزیر علوم و آموزش عالی تبریک عرض میکنم و امیدوارم در این کار جدید موفق بشوند تا اینکه جوانان ما بتوانند کسب علم بکنند و تحقیقات و کارهایی انجام بدهند که باعث سر بلندی ایران باشد (احسنت).

رئیس - آقای دکتر الموتی جنابعالی موافقید یا مخالف چون همه آقایان موافق صحبت میکنند و طبق آئین نامه این عمل صحیح نیست.

دکتر الموتی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

دکتر الموتی - مخالفت بنده با این لایحه از دو جهت است یکی از جهت اینکه يك مقدار مطالب که باید در مورد تأسیس این وزارتخانه گفته شود در اینجا گفته نشده و یکی در باره نحوه انشای این لایحه و ایراداتی در این لایحه هست که باید اصلاح بشود و مادام که اصلاح نشده بنده جزء مخالفین خواهم بود، جناب آقای دکتر رهنما، مطالبی که در این جا گفته شد يك مقدار از نظر مصالح دانشگاهها بود ولی مطالبی که بنده میخوام عرض کنم در باره مصالح نسل جوان مملکت است، ضرورت تأسیس چنین وزارتخانه ای بر هیچکس پوشیده نیست و چنین وزارتخانه ای بعقیده بنده زودتر باید تأسیس میشد، در یک مملکت در حال توسعه و تحول که پیشوای مبارزه با بیسوادی در جهان است و امروز در درون نقاط مملکت ما مشعل علم و دانش فروزان است باید به امر تعلیمات عالی خیلی زودتر توجه میشد، ما وقتی امروز میبینیم دانشگاههای مملکت برای قبول دانشجو اعلان میکنند گروه کثیری از نسل جوان مملکت ما میروند ولی متأسفانه موفق بورود در دانشگاه نمیشوند، جناب آقای دکتر شفیق امین استدعا میکنم توجه بفرمائید جنابعالی استاد دانشگاه هستید و عرض بنده هم مربوط بدانگاه است هر وقت که فصل شروع تحصیل در دانشگاه آغاز میشود بنده بعنوان يك ایرانی و همه ما فکر میکنم همین وضع را داریم میبینیم که فرزندان ما

همینطور مشهد همینطور و اینها را باید يك روز از يك جا شروع کرد بعد تکمیل خواهد شد بنده نمونه ای در انگلستان دیدم در انگلستان در سال ۱۳۴۱ ده دانشگاه جدید بوجود آوردند البته مشکلاتی مشاهده شد مشکلات از این قرار بود که کادر آموزشی نداشتند چرا؟ برای اینکه عده ای از دانشمندان انگلیسی رفته بودند در قسمت صنایع و پول زیادتری میگرفتند يك عده هم رفته بودند به آمریکا چون آنها پول زیادی میدادند ولی اینها ده دانشگاه جدید را تأسیس کردند که نواقص را بتدریج برطرف کنند البته جناب آقای خواجه نوری بنده معتقد هستم که نباید زیاد عجله کرد نواقص فعلی را باید برطرف کرد و دولت سعی کند و مطالعه بکند و در جاهایی که لازم است بتدریج دانشگاههایی بوجود بیاورد نه اینکه بکمر تپه بخواهیم ده دانشگاه تأسیس کنیم بلکه بتدریج بوجود بیاوریم و آنها را تکمیل کنیم برای اینکه عده دانشجو زیاد میشود و وضع ساختمانها و آزمایشگاهها طوری است که گنجایش نخواهد داشت و بنده بخاطر دارم که رضاشاه کبیر در دانشکده پزشکی در سال ۱۳۱۶ تشریف فرما شدند به وزیر فرهنگ گفتند که چند نفر دانشجو دارید در جواب عرض کرد ۶۰ نفر فرمودند شما چطور فکر ۲۰ سال بعد را نکردید، و الآن می بینیم پس از بیست و سه سال ۳۵۰ نفر دانشجو در دانشکده پزشکی وارد میشوند باز هم جا کم است، بنابراین بایستی فکر آبنده را هم کرد و فکر امروزتهار نکرد، گذشته از این دانشگاه تهران که میخوام بگویم رل مهمی در توسعه دانشگاههای شهر ستانها داشته برای اینکه هم استاد داده هم دانشجو داده هم رفته در دانشگاههای ولایات مثلاً در دانشگاه گندی شاپور تدریس کرده بر کشته با وجود هیأت امنا این عیوب بر طرف خواهد شد. دانشگاه تهران قدیم ترین دانشگاه ایران است و رئیسی که در رأسش هست رئیسی است بسیار فعال، رئیسی است که از لحاظ اکسیر بودن از لحاظ بین المللی ایشان اکسیر سازمان ملل هستند و از نظر آموزش و پرورش نهایت کمک را بدانگاههایی ولایات میفرماید و بنده همانطور که در گذشته این کمکها را انجام داده اند باز هم انجام خواهند داد ولی بایستی تحت

پس از ۱۲ سال درس خواندن میروند به این دانشگاهها چه تلاشی میکنند و همه خانواده ها نگرانی دارند. يك مقصداری نداشتی از این است که دانشگاههای ما استعداد جذب اینهمه دانشجو را ندارد دانشگاهها باید توسعه پیدا کنند (دکتر برتو اعظم - نه بدون برنامه) توسعه پیدا کردن را جناب آقای دکتر برتو اعظم عرض کردم بنده تمام فرمایشات جنابعالی را گوش کردم و يك کلمه هم عرض نکردم با اینکه با قسمتی مخالف بودم ولی شأن دمکراسی این است که همانطور که بنده گوش دادم جنابعالی هم گوش بدهید، بنده نمیگویم دانشگاهها را بدون جهت توسعه بدهید ولی جناب دکتر رهنما وزیر لایق و حوان ما کسه بنده شخصاً بر مراتب علمیشان اعتقاد دارم برای این وزیر شده اند که این مشکلات را حل کنند اگر قرار باشد که وزارت علوم تشکیل بشود و این مشکلات وجود داشته باشد و حل نشود که صحیح نیست و اساس تشکیل این وزارتخانه بی نتیجه است، فلسفه تأسیس چنین وزارتخانه ای در درجه اول از این جهت است که مشکلات مملکت از این جهت حل شود و قطعاً ایشان در این مورد برنامه های دارند و مطالعه فرموده اند که در اینجا خواهند فرمود و ما مطلع خواهیم شد که بچه صورت عمل خواهند کرد، البته جناب آقای دکتر برتو اعظم بنده هم با جنابعالی صد درصد موافقم که دانشگاه تابلوئی بوجود نیاید، وقتی فرقه خائن دمکرات در این مملکت علم تجزیه بلند کردند برای اینکه نشان بدهند که دانشگاه دارند دوتا اطاق درست کردند و يك تابلو هم گذاشتند، نه محل نه اطاق، نه استاد هیچ چیز نداشت، فقط يك تابلو بود، این تابلوهای فلانی بدر همان فرقه ها میخورد، ولی در مملکتی که برنامه های بزرگ توسعه اقتصادی و اجتماعی اجرا و پیاده میشود در این مملکت بایستی دانشگاههایی بر اساس صحیح بوجود بیایند، با موازین صحیح علمی و با استاد خوب، بنده خیلی معذرت میخوام که عرض میکنم با استاد خوب، البته من بهمه استادان دانشگاه احترام میگذارم، آنها برای مملکت بسیار با ارزش هستند ولی استاد دانشگاه فقط نباید در دانشگاه تحقیق و تدریس بکنند (دکتر اسفندیاری -

متأسفانه هر کدام چند تا شغل دارند) (دکتر امین - زندگیشان باید تأمین بشود) البته باید زندگیشان را تأمین کرد و بنده متأسفم که بعنوان يك دانشجو عرض کنم که بعنوان يك دانشجو سر کلاس استادی رفتم و استاد وقتی آمد درسش را بدهد نمیدانست درسش چیست، (دکتر امین - استاد نبود) اسم ببرم؟ (نمابندگان - خیر) با احترام مقام شامخ استادی اسم نمبرم، البته ما در دانشگاه اساتید فاضل و لایق داریم که مورد تکریم ما هستند ولی اگر يك استادی خواست استادی دانشگاه را صرفاً بعنوان لقب یا عنوان استفاده بکنند این صحیح نیست بیا باید ببینید دانشگاه ما طرف چند سال که از تأسیس میگذرد اساتید بزرگوارش چقدر تحقیق داشته اند نشریاتشان چقدر است، بسیار کم است به نسبت سایر ممالک (دکتر اسفندیاری - هیچ است) نمیگویم هیچ است خیلی کم است با بدانصاف داشته باشیم و حقایق را بگوئیم آقای دکتر گایک غفیده دارند که اساتید و د خارج و تحقیق و مطالعه کند، بسیار خوب تشریف ببرند و در دانشگاههای خارج تحقیق بکنند و بر گردند با ایران و نتیجه تحقیقاتشان را منتشر بکنند (دکتر شفیق امین - بسیاری از آنها از حمت میکشند و تالیفات زیادی هم دارند) بنده هم با آنها احترام میگذارم و بزبان صریح فارسی عرض میکنم و عرض کردم که من به تمام اساتید دانشگاه و به مقام علمیشان تعظیم میکنم ولی این بایستی موجب شود که استاد ده شغلی داشته باشیم (صحیح است) جناب آقای دکتر رهنما حتماً توجه خواهند فرمود و بررسی میکنند که ما چرا از نتایج مطالعات علمی نهایت استفاده کنیم (دکتر رهنوردی - حقایق را بفرمائید خیلی متشکریم) آنچه که بنظر بنده برسد عرض میکنم البته ممکن هم هست که اشتباه بکنم بنده در این لایحه یاد لوابیح قبلی نمیدانم وضع مدارس حرفه ای و دانشکده صنعتی چه وضعی پیدا میکند جزو این وزارتخانه یا آن وزارتخانه خواهد بود مملکتی که ما خودمان معتقدیم امروز به تعداد زیادی از افراد فنی احتیاج دارد و از این حیث ما خیلی ضعیف هستیم و همه مردم دنبال تعلیمات حرفه ای هستند اگر جزء تشکیلات

وزارت علوم است که بنده حرفی ندارم (یکمتر از نمایندگان - جزء وزارت آموزش و پرورش است) چرا جزء وزارت آموزش و پرورش است؟ (یکمتر از نمایندگان دبیرستان است) این دانشکده علوم صنعتی دبیرستان است؟ دانشکده صنعتی جزو کدام تشکیلات است؟ (موسوی ما کوئی - مدارس عالی حرفه‌ای جزء وزارت علوم است) بهر صورت از نظر تحقیقاتی خیال میکنم جنابعالی که معتقد به برنامه‌های تحقیقاتی هستیم سالهاست در روزنامه‌ها بنده میخوانم که مدارس حرفه‌ای تأسیس میشود ولی محصولش را بقول معروف در بازار علمی ایران نمیبینم یا لابد کم است (دکتر امین - محصول کم است انشاءالله زیاد میشود) این راه اقدام بفرمایند یا لااقل توضیح بفرمائید که ببینیم در این مورد چه برنامه‌ای از نظر تحقیقاتی دارید. (یکمتر از نمایندگان - باید بیشتر داشته باشند) بنده به بیشترش کاری ندارم، در اینجا اشاره شد به مسئله فرار مغزها، البته چندین بار اشاره شده است ولی چون امروز موقفش هست بنده عرض میکنم (فولادوند - فرار مغزها و بی مغزها) در این تردید نیست که امروز در دنیا بعضی از ممالک سعی دارند که مغزهای متفکر بعضی از کشورها را بگیرند و یا بقول همکار عزیزمان جناب آقای پزشکیور چپاول کنند (پزشکیور - استثمار کنند) استثمار کنند؟ بسیار خوب این کاملاً صحیح است یک جوان ایرانی وقتی درس میخواند و مراحل نهائی را طی میکند و به مرحله یک دانشمند میرسد ما حساب میکنیم که مملکت برای این شخص چقدر خرج میکند فرق نمیکند چه آنهایی که در داخل مملکت تربیت میشوند چه آنها که بخارج میروند مقدار زیادی از سرمایه ما صرف تربیت یک جوان ایرانی میشود تا به مرحله عالی علمی میرسد (ریگی - بطور متوسط سیصد هزار تومان) (یکمتر از نمایندگان - شما ارزان حساب کردید) خوب حسابش را هم کرده‌اند من حساب نداشتم یک جوان ایرانی وقتی به این مراحل علمی میرسد برای مملکت بسیار بسیار با ارزش است، این تنها کافی نیست که ما اشاره کنیم که این مغز فرار کرده، این مغز را وقتی

موجب خواهد شد که مغزها بر گردد جناب آقای مهندس ارفع اشاره فرمودند شاید بعضی ترفیقات سریع موجب شده که نیابند. مملکت به این نیروها احتیاج دارد ممکن است از یک عده‌ای در یک جای بالایی استفاده شده باشد ممکن است مملکت اینهمه جانداشته باشد باید در یک رشته‌هایی کار شناس هستند صاحب نظرند از آنها استفاده بشود البته مثل اینست که در وزارت کار یک سازمانی برای اینکار وجود دارد و در اینمورد مطالعات میکند اشخاص را هم معرفی میکند در لایحه وزارت علوم هم دیدم یک چنین جمله‌ای هست موضوع تحصیل و بازگشت بنده نمیدانم بعد از تصویب این لایحه به اینصورت هر دو وزارتخانه اینکار را انجام میدهند یا شما انجام خواهید داد یک توضیحی هم در این باره بفرمائید که روشن بشود بهر صورت یک سازمانی در این مملکت باید وجود داشته باشد که این مغزهای متفکر را که اینهمه برای آنها احترام قائل هستیم میخوانند بیاورند ولی از وجودشان استفاده نکنند، خواستن و آوردن کافی نیست باید استفاده کنید در حدود امکانات مملکت ما از این نیروها باید استفاده بشود بنده نمیدانم برای توسعه دانشگاهها چه فکر اساسی کردند عرض کردم بجا دانشگاه تاباوتی صدرصد مخالف همه مان مخالفیم با دانشگاه صحیح صد درصد موافقم برای اینکه امروز سه میلیون فرزندان ما در این مملکت دارند درس میخوانند اینها طبعاً یک عده زیادی بدانگاه میرسند سرعت و پیشرفت فرهنگ در مملکت ما بخصوص در رشته‌های متوسطه فوق العاده زیاد است و دانشگاهها متناسب با آن نیست شما حساب کنید یک جوان ایرانی از دبیرستان بیرون می‌آید می‌رود برای کنکور به این دانشکده و آن دانشکده چون در هر صورت در کنکور شرکت میکند ولی معلوم نیست در کجا چه رشته‌ای موفق میشود آنرا بعنوان شانس شرکت میکند هر رشته‌ای که قبول شد میگوید الحمدلله وارد دانشگاه شدم ولی عده زیادی از اینها میمانند و مملکت هم بیش از یک مقدار معینی نمیتواند کار تهیه کند طبق برنامه چهارم یک میلیون کار در این مملکت ایجاد میشود این

ما گریه‌وم قدرت اقتصادی یک مملکتی است اما این دانشجویان باید چه کار کنند با باید وارد دانشگاه بشوند یا بروند خدمت مقدس وظیفه را انجام بدهند یا بیگار باشند چون کار برای همه آنها وجود ندارد وقتی یک مؤسسه‌ای اعلام میکند ۳۰ و ۴۰ و ۵۰ دیپلمه می‌خواهیم چندین هزار نفر میروند و او طلب میشوند این دلیل برای این است که عرضه کار زیاد است و تقاضا کم باید برای اینها فکری بکنند که بتوانند بدانگاهها بروند برای یک عده‌ای از آنها امکاناتی هست بخارج بروند و در دانشگاههای خارجی تحصیل کنند یا در دانشگاههای خود مملکت ما بهر حال این نیروها باید برود و نه بسربازی برود و نه کار داشته باشد این اول جوانیش است ناراحت و مأیوس میشود همه با این طبقه مواجه هستیم هر روز مولکین داریم که بما مراجعه میکنند فرزندان شان بیکارند خودشان بیکار این از مسائلی است که باید به آن توجه بفرمائید در وظیفه جناب آقای دکتر رهنما هست امروز که یک چنین وزارتخانه‌ای را تصدی خواهند فرمود از امروز این تسل چوآن متوجه اقدامات شما هستند که تکلیفشان را روشن بکنید اگر امکانات دانشگاهها از نظر علمی اجازه میدهد جناب آقای دکتر پیر واعظ توسعه بدهند اگر امکاناتشان اجازه نمیدهد باید وسیله فراهم بشود تا حدی این جوانها و این نیروها بدانگاهها جذب بشوند چون هر سال هم جناب آقای موسوی ما کوئی چون این جوانهای که در دبیرستان البرز تربیت می‌کنند عسری کنند عسازم دانشگاه هستند باید راه حلی برای اینها پیدا کرد راه حل‌های منطقی راه حل‌های که مفید باشد با اوضاع مملکت ما این جا اشاره شد به توسعه مدارس در بخش خصوصی و دولتی بنده یک نکته‌ای را عرض کنم در عین حالیکه معتقدم در کار مدارس اعم از عالی و دبستان و دبیرستان باید دقیقاً کنترل بشود ولی اگر سرمایه گذارهای بصورت صحیح غلطش را عرض نمیکنم در راه تأسیس مدارس و مدارس عالی میشود اگر صحیح است و منطبق با برنامه‌های علمی شماست باید حمایت بشوند ولی اگر کسانی قصد تجارت و بهره برداری

دارند باید جلوشان گرفته بشود برای اینکه امروز مملکت ما در بخش دولتی و خصوصی دوشا دوش هم قدم بر میدارند دو بخش باید بصورت صحیح هدایت بشوند الآن عده زیادی از بچه‌های ما مدارس ملی میروند بعضی خوب هستند بعضی بد هستند باید آن‌ها را اصلاح کرد نباید که جلوی این فکر را گرفت امروز دولت و سازمانهای عمومی باید بروند و اعتباراتشان را در سطح روستاها آن جایی که مردم بی بضاعت هستند و زندگی میکنند دولتی در شهرها که مردم توانایی پرداخت دارند چه اشکالی دارد که برای بچه‌شان هزار تومان بدهند که درس بخوانند... (پزشک پور - عده قلیایی هستند که توانایی دارند) ولی مردم روستاها ضعیف تر هستند و بیشتر احتیاج به حمایت دارند امروز که می بینید تمام بچه‌های دهقانان ماراه افتاده و مدارس میروند می بینیم که مقدار زیادی از مدارس ما بدون معلم است و آن بچه‌ها سرگردانند به عقیده بنده چون عقیده شما ممکن است در این جهت نباشد بهر صورت در عین حال باید تقویت بشوند که چه مدرسه و دانشکده وجه بخش‌های خصوصی وجه بخش‌های دولتی بتوانند عده‌ای از آنها را جذب بکنند هدف‌هایی بنده این است که باید راهنمایی بشوند بعنوان نمونه همین دبیرستان البرز را اشاره میکنم که نیمه ملی است سه هزار امحل امروز در آنجا دارند درس می‌خوانند اگر این وسائل فراهم نبود (موسوی ما کوئی - نیمه ملی نیست وزارت آموزش و پرورش یک ساعت معلم و یکریال کمک نمی‌کند) ملی است چه بهتر باشه بره در بافتی است چه اشکالی دارد و بگذارید چند مدرسه عالی بوجود بیاید اگر مدرسه امروز دهتا در تهران باشد مردم بچه‌هاشان را بخارج نمیفرستند

پزشک پور - آقای موسوی در مدرسه البرز چقدر در سال شهر به میگیرید؟

موسوی ما کوئی - بطور متوسط هفتصد تومان.

دکتر الموتی - بنده بچه‌ام در آنجا تحصیل می‌کند در حدود همین مبلغ گرفته می‌شود بهر حال این کمیلیتانی بود که عرض کردم در مورد خود لایحه در این ماده یک در بدالف اشاره فرمودید

مطالعه فرموده‌اید اینجا اشاره بترتیب دبیر کردید میدانیم که در مملکت ما وضع دبیر بسیار بد است دبیر کم است مؤسسه‌ای هم که دبیر تربیت میکردند بیشتر ابعالی بود آن را هم منحل کردند یک مملکتی که از نظر فرهنگی به این سرعت بجا می‌رود یک سازمانی وجود ندارد دبیر تربیت بکنند تازه شما بعد از مدتی که اینها آمدند سازمان تربیت دبیر تأسیس شد و بعد هم منحل کردند شما میخواهید مطالعه کنید آیا مملکت دبیر میخواهد شما دبیر ستانهائی را تأسیس میکنید که دبیر ندارد دانشگاهائی است که استاد ندارد آقای موسوی میگفتند در حوزه انتخابیه‌شان دبیر نیست آقای پردلی اینجا سؤال کردند خودمان بحث کردیم این را باید یک فکری بفرمائید که نواقص دستگاههای علمی و آموزشی مملکت رفع بشود عده زیادی هستند تحصیل کرده‌اند آمدند بیرون بدردتان نمیخورند اینها را تربیت کردید آمدند بیرون حالا چرا اینها راه‌دایت نمیکند بروند در یک جاهائی کار بکنند اینها چه گناهی کرده‌اند به آنها گفتند شش سال درس بخوانید ۶ سال خوانده به او هر بوط نیست که در یک رشته‌ای درس خوانده که بدردتان میخورد اگر شما معین میکردید که میرفت در دانشسرای عالی در این رشته تحصیل میکرد بدردتان میخورد واقعا بدردتان میخورد باید تعیین بشود که بوجود این جوانان در چه رشته‌هایی احتیاج هست که امروز وزارت آموزش و پرورش ما گرفتار بی‌دبیری نباشد خانم دکتر پارسای میگفتند اعلان کردند در یک رشته طبیعی هیچکس داوطلب نشد (یککنفر از نمایندگان - حقوقش هم خیلی کم است) تنها حقوق نیست در اغلب این رشته‌ها متخصص نداریم تربیت نکرده‌ایم فقط در یک رشته‌ای درس میخوانند می‌آیند بیرون چون عرض کردم بر نامه‌ای وجود ندارد همه میخواهند درس بخوانند دیپلم و لیسانس بگیرند همینطور میروند شما ملاحظه کنید من میدانم لایحه بچه‌سورتنی است یک کس میخواهد برود دانشگاه درس بخواند او می‌رود در رشته‌های مختلف شرکت میکند مثل بلیط بخت آزمائی در یک رشته ممکن است که موفق بشود

حالا سؤال آسان بوده یا چه بوده؟ بهر صورتی در آن رشته وارد میشود و درس میخواند نه ذوقش را دارد نه علاقه به آن رشته دارد و نه بدردتان رشته میخورد (یککنفر از نمایندگان - از ناچاری است) اینها از مسائلی است که بنظر بنده وزارتخانه جدید علوم باستی مطالعه بکند و استفاده بشود اینجا باز موارد زیادی راجع بنماده اول هست که خوانده میشود که خواهید دید با چه جملاتی این وزارتخانه چه بسطی پیدا کرده، بسط و توسعه و ترویج علوم و فنون در شئون مختلف کشور که در هر رشته‌ای از علم و فن این وزارتخانه جدید مطالعه میکنند شما این همه کارشناسی از کجا خواهید در تمام رشته‌های علمی و فنی که مطالعه بکنید شما در مصاحبه‌تان گفتید که صد تا عضو خواهید داشت با صد تا عضو چطور تمام این کارها را میکنید (یککنفر از نمایندگان - از آنهاست که در دانشگاهها هستند استفاده میکنند) خدا کند چون ایشان دارند معجزه میکنند اولین بار است در مملکت ما یک وزیر دانشمندی آمده با صد تا عضو در تمام رشته‌های علوم و فنون میخواهد مطالعه بکند در لایحه وزارت کشاورزی هم یک همچو جمله‌ای گذاشته بودند آنها را هم شما مطالعه میکنید یا خودشان این از نکاتی است که بازم برای بنده مکثوم و مجهول مانده است (یککنفر از نمایندگان - کسی که تحقیق میکند چیزی کاذب وزارتخانه نیست) بهر صورت آقای دکتر رهنما توضیح خواهند فرمود و ما استفاده میکنیم بنده بیش از این وقت را نمیگیرم ضمن تبریک از تأسیس چنین وزارتخانه‌ای که بنظر بنده بسیار لازم و ضروری است و ضمن این که آرزوی موفقیت برای جناب دکتر رهنما را دارم برای این که ایشان بنظر بنده عضو خاندان مطبوعات هستند و موفقیت ایشان برای ما روزنامه نویس‌ها موجب سربلندی است ولی با این برنامه سنگین که در بدو وزارت مرقوم فرمودند با در مجلس اصلاح شده و اضافه شده و تأیید شده بهر صورت بار بسیار سنگین بدوش آقای دکتر رهنمای عزیز گذاشته شده (زوحسانی - اسم با مسمائی است - ایشان تواناییش را دارند) انشاء الله ضمن تشکر امیدوار

هستیم که جنابعالی موفق بشوید و اینکار بر صورت پیدا بکند و همه ما که امروز افتخار بحث در چنین لایحه مهمی را داریم در مقابل مردم و نسل جوان مملکت که امروز گروهی بعزت نبودن جا در دانشگاهها یا علت های دیگر در پشت در دانشگاهها سرگردان هستند روسفید باشیم باینهم بگوئیم لایحه ای تصویب کردیم که بزرگترین مشکل نسل جوان، نسلی که مورد علاقه خاص شاهنشاه بزرگ و رهبر خردمند ملت ایران هستند حل شده و ما سر بلند هستیم که ببینیم این مشکل با چنین لوابی و بدست این دولت حل شود عرض دیگری ندارم.

رئیس - آقای دکتر میرعلاء - در شور دوم صحبت خواهم کرد.

رئیس - آقای دکتر خزائلی بفرمائید.

دکتر خزائلی - با اجازه مقام ریاست نظر به اینکه همکاران عزیز بسیار خسته هستند بنده مختصراً بعضی مطالب در باره ماده ۱۰ عرض میرسانم اولاً تأسیس وزارت علوم و تحقیقات علمی و آموزش عالی از سه جهت باعث افتخار و سرافرازی ماست یکی از جهت اینکه بحمدالله وزارت آموزش و پرورش آنقدر توسعه یافته و آنقدر کادرش وسیع شده جوانان ما به علم روی آور کرده اند که دبستان و دبیرستان و کوردها و مبارزه با بیسوادی خودش شایسته آن شده است که دارای وزارتخانه مستقلی باشد دوم از جهت آنکه دانشگاههای ما توسعه پیدا کردند مدارس عالی داریم هم چنین آموزشگاههای کوناگون در سطح عالی مورد نیاز کشور ما است که ایجاد کرده است این وزارتخانه بوجود بیاید و مهمترین ارزشی که این وزارتخانه برای ما دارد این است که یکی از ابداعات افکار بلند رهبر عالیقدر ما شاهنشاه آریامهر است همچنانکه عده ای از ما نمیتوانستیم سپاه دانش و اهمیت آنرا چنانچه باید درک بکنیم و بعد عملاً بر ما ظاهر شد بزودی علت وجودی این وزارتخانه بر همه روشن خواهد شد و بار دیگر همه سر تعظیم در برابر افکار بلند رهبر عالیقدر فرود خواهیم آورد امامطالی که در باره این لایحه میخواستم عرض کنم بنده معتقد هستم مابین وزارتخانه علاوه بر وظایفی که در این ماده گنجانیده

دانشی و هنری البته همه ما کاملاً طرفدار آزادی مطبوعات هستیم اما باید معلوم بشود که هر مجله ای اختصاص بجه طبقه ای باید داشته باشد و چه مطالبی در آن مندرج باشد زن روز ممکن است برای مردان و زنان بهره و رود دست باز رهنمای خوبی باشد ولی ببینید با جوانهای ما در مدارس چه میکنند این نوع مجلات و بعضی کتب حتی کتابهاییکه مبتنی بر فلسفه اگر بیستانیالیستی هستند اینها باید کاملاً مورد نظر و توجه وزارت آموزش عالی قرار بگیرند هم از جهت مطلب و هم از جهت طبقه استفاده کننده و نسبت به قامها همینطور باید البته سیاست کلیش را این وزارت تعیین بکند و اجرایش با وزارت فرهنگ و هنر با وزارت اطلاعات باشد مخصوصاً طبقه بندی لغتهای فارسی از جمله وظایفی است که باید این وزارتخانه عهده دار بشود امروز بجه های ما متهم هستند به بیسوادی بر اثر اینکه در برنامه شان نکاتی هست حتی در برنامه ابتدائی که بهیچ دردشان نمیخورد تصور، تیقظ، استرخاء و امثال اینها نباید طبقه بندی بشود همینطور که ممالک ترقی کردند و برای هر سطحی از سطوح میبایست لغتهای خاصی در کار باشد تا اینکه جوانها کاملاً این لغات را خوب بدانند و مورد استعمالش را بشناسند این وزارتخانه باید برای بجزریان انداختن فعالیتهای فرهنگیان و مجامع علمی و هنری در کشور فعالیت داشته باشند و وظیفه دیگر شرح ارشاد دانشجویان باید باشد براه زندگانی بطریق بقی که استادان تماس بگیرند با جوانها و عقیده ها را مطالعه بکنند و سخنرانیهای عالی بدون توجه به اشخاص ایراد بشود مبتنی بر حل آن عقده ها البته طلب دیگر بکه در این ماده بایستی مورد توجه قرار بگیرد این است که چون وزارت آموزش عالی مأمور این هستند که تنظیم بکنند تمام هدفها و درجات و همه خصوصیات را در سطوح مختلف یعنی سطح ابتدائی و سطح متوسطه و سطح آموزش عالی و چون میخواهد هماهنگ بکند این سطوح را باید یکدیگر مسلماً در این کار همکاری وزارت آموزش و پرورش کاملاً لازم است و حتی همکاری وزارت فرهنگ و هنر چون اصلاً لازمه هماهنگی این است که یک هماهنگی بین متصدیان این سطوح وجود

داشته باشد در غیر این صورت هماهنگی بوجود نمیآید در قسمتی از این بندها هر قوم افتاده صدور اجازه توسعه دانشگاه و تجهیز و امثال اینها علاوه بر صدور اجازه باید این وزارتخانه حق جلوگیری از فعالیت مؤسسات عالی که نافع برای کشور تشخیص داده نمیشود بساز حدود خودشان متجاوز هستند باید لغو بشوند این قسمت در برنامه شورای عالی آموزش و پرورش نسبت به دبستانها و دبیرستانها پیش بینی نشده بود بعد دچار حمت شدند قانون جداگانه ای آوردند منتهی عنوان لغو را گذاشتند و حال آنکه بنده معتقدم مؤسسات فرهنگی مثل مسجد مقدس است نباید لغو کرد و از کار انداخت بلکه باید جلو گیری کرد از کار کسانی که سوء استفاده میکنند و بعد باید آنرا تکمیل کرد و نقائص را مرتفع کرد البته ناراضیهای از مدارس ملی هست همه برای این است که آن قانون مبتنی بر آئین نامه ای بوده است که میبایستی در ظرف ۶ ماه وزارت آموزش و پرورش بپاورد به مجلس و تکلیف این مدارس ملی را معین بکند متأسفانه این آئین نامه نیامده است هیچکس هم جرأت سرمایه گذاری ندارد و هر چه و مسرج کامل در مدارس ملی برقرار است که هم سرمایه هایا بهتر میروند و هم تعلیمات در يك سطح خوبی نیست و علت ناراضی عموم است این قسمت هم باید در نظر گرفته شود مطلب دیگر این است راجع به اعزام محصل و اقداماتیکه وزیر آموزش عالی بر عهده گرفته بسیار خوب است چون وزارت آموزش عالی باید از همه شئون محصلین که بخارج میروند مداخله داشته باشد منتهی با همکاری وزارت امور خارجه و وزارت کار و امور اجتماعی راجع بتوسعه دانشگاه باید عرض کنم مطلب از دو جهت قابل مطالعه است يك وقت ما میخواهیم بگوئیم که دانشگاهی آنقدر وسیع نشود تا جوانها همه هجوم بدانگاه بیاورند از این جهت حرف پسندیده ای نیست باید کاری کنیم که اگر يك میلیون اشخاص مستعد داشته باشیم بیایند بدانگاه اگر بی استعداد باشند هیچکدام نباید بدانگاه بیاید پرورنده استعدادها باشد خصوصاً وقتیکه ما علاوه بر دانشگاه آموزش عالی داریم و برنامه های

شده است چهار وظیفه دیگر دارد یکی تعیین سیاست هنری چون امروز هنر معنیش عوض شده و بمعنی ایجاد اثر زیبا یا تعریف از اثر زیباییست بلکه بیان دردها است آنهم باید البته متناسب با انقلابمان باشد اولاً دردهای واقعی را بتواند بیان بکند و ثانیاً در مانها را باید ارائه کند با کمال تأسف امروزه ما سیاست هنری مخصوصاً در برنامه های تلویزیون ایران نداریم و همینطور نسبت به سطوحات هنری ایرانی برنامه صحیحی نداریم واقعا من در شب شنبه بسیار متأثر شدم که يك مؤسسه ای بنام میل احسان جزو برنامه های حرف تو حرف خودش مردی را با سگی آورده بود و آن سگ را میخواست گرم بکنند آن مرد معرفی کند (مهندس صائبی) - به این برنامه از طرف وزارت اطلاعات اعتراض شد بسیار برنامه بدی بود اتفاقاً اعتراض بسیار بجاست هیچ جایز نیست برای کسانی که از نعم این کشور استفاده میکنند از سرمایه این کشور بهره برداری میکنند مطالبی را برخلاف واقع، اساس تبلیغات خودشان قرار میدهند (صحیح است) (مهندس صائبی) - بهیچوجه جایز نیست در کشور ما هیچ وقت چنین اتفاقی رخ نداده است ما ملت مسلمان مسجد داریم مسجد ما باز است برای جادان کسانی که بیچاره باشند و منزل نداشته باشد شرکت ملی نفت ما و جناب آقای دکتر اقبال همیشه آمادگی دارند که سوخت در اختیار کسانی بگذارند که بخواهند در جانی بی توتوه کنند بنابراین نباید هنر باین نحو استخدام بشود و در تبلیغات بر علیه کشور بکار برود بنابراین باید در سیاست هنری وزارت آموزش عالی حتماً مداخله داشته باشد آموزش عالی را باید وزارت علوم آموزش بعنوان آموزشهای فوق دبلم تلقی کند اعم از اینکه آموزش فنی باشد یا هنری باشد یا علمی البته تحقیقات باید هم در سطح علوم انجام بشود و هم در سطح هنر و وزارت آموزش عالی میبایست قانون حمایت اثر هنر با همکاری وزارت فرهنگ و هنر از مجلس شورای ملی بگذراند و این خود کمک مؤثری خواهد بود برای پیدا شدن نبوغ هنری و وظیفه دولتی که باز میبایست شرح داده بشود تنظیم يك طبقه بندی علمی است نسبت به مظاهر

حرفه‌ای را هم همانطور که پایه گذاری میکنیم بعد از دوره ابتدائی و هم میتوانیم حرفه‌ها را جزو برنامه‌های دبیرستانی بیاوریم بعضی از حرفه‌ها را و بیهوده جوانهای مستعد باید اجازه بدهیم منتهی آنطوریکه سابقاً هم عرض کردم دانشکده‌ها باید تشویق بشود در سطح کشور که استادان تشویق بکسره بکار تحقیق و بکار علم پیر از اندازه‌های دیگر بمردم اجازه داده بشود که کمک کنند در وجود آوردن امکانات و هر کجا که امکانات بوجود آمد دولت آنجا دانشکده‌هایی احداث کند ما دیروز در باشگاهی بودیم که روز دندانی‌شکی میگذاشت و مراسم آن انجام مییافت در آنجا مطرح شد که ما هزار و سیصد و کسری دندانپزشک داریم یعنی در مقابل هر بیست هزار نفر یک نفر دندانپزشک داریم چشم پزشکی به مراتب کمتر از آنها است ما افراد متخصص بسیار کم داریم از جانبی مردم هم از نظر تجهیز آماده‌اند که پول بگذارند سرمایه بگذارند برای جوانهایشان تحصیلات عالی برقرار بشود مغزهای متفکر هم در خارج زیاد داریم همانطور که دولت بیدار و فعال هویدا وعده داده است انشاءالله با رهبری شاهنشاه آریامهر اینها را بکشور جلب خواهند کرد بنابراین نه دچار کمبود استاد خواهیم شد و نه دچار کمبود تجهیزات و علاوه بر مورد احتیاج ما هم هست از لحاظ کادر تخصص و خوشخانه همچنانکه رهبر عالیقدر ما توجه دارند کارهای بزرگ انجام میدهند این شاهین نیز پرو بال گشاده است و میخواهد کشور ما را در یک ششده چندساله ببرد دولت ما برنامه سنگین برعهده گرفته است که برای بعضی‌ها باور کردنی نیست و همچنین وزارت آموزش عالی این برنامه سنگین را برعهده میگیرد نباید هرگز ایشان را دچار باس و حرمان کنیم بلکه باید ایشان را تقویت کنیم و مسلماً هم موفق خواهند شد در این قسمت عرض دیگر که البته جنبه اصلاح عبارتی دارد در مورد این نوع ترتیبی است که این جادربندها منظور شده الف ب ت ث این بر مبنای مشابهت شکل جروف است و اشتباه می‌شود و هم چنین ج و ح و خ که فقط با نقطه با هم فرق دارد مثل سایر قوانین تبدیل به

حروف ابجد بشود این طرز ترتیب حرفی است که در بهلولی و در قوانین سابقه داشته اساس ترتیب یونانی و لاتین هم بر همین مبناست و با حداقل شماره گذاری بشود دیگر عرضی نندازم (احسنت)

رئیس - آقای دکتر رهنوردی بفرمائید.

دکتر رهنوردی - بنده در بندت ماده یک توضیحی داشتم که خوشبختانه جناب آقای دکتر الهوتی اشاره فرمودند میخواستم خواهش کنم از آقای دکتر رهنما در این مورد توضیحات بیشتری بدهند تا معلوم بشود که این مقررات استخدامی کادر آموزشی و تحقیقاتی بچه نحوی انجام خواهد گرفت البته لازم بنده گراست در مورد فرامغزها که میفرمایند یکی از عوامل موضوع مادیات است یکی از عوامل عرض کردم و باید افرادی که مغزهای متفکر دارند و تحصیلات عالی کردند بر میگردند به این مملکت بنده عقیده دارم همانطور که آقای دکتر رهنما در جلسه فراکسیون فرمودند که عده‌ای از آنها هستند که در کشورهای خارج تدریس میکنند حتی حقوق معادل ماهی سی هزار تومان میگیرند با این وضع زندگی اینها در این مملکت تأمین بشود یعنی طوری بشود که بتوانند یک زندگی آرامی داشته باشند و بکار خودشان اشتغال بورزند از طرف دیگر موضوع تبعیض است که پیش می‌آید که بنده بارها این موضوع را عرض کرده‌ام این موضوع تبعیض از لحاظ روحی موضوعی است که هم کارمندان دولت را ناراحت کرده هم افراد این ملت را نمونه بارز در مورد پزشکان است که وزارت بهداشتی یک پزشک را با ماهی هشتصد تومان استخدام میکند سازمان بیمه‌های اجتماعی با دوهزار تومان و شرکت ملی نفت با چهار هزار تومان و جای دیگر با پنج هزار تومان و شش هزار تومان این موضوع تبعیض است که در کادر کارمندان دولت ایجاد ناراحتی میکند که ما امیدوار بودیم با قانون استخدامی که در دوره بیست و یکم تصویب شد سروسامانی به اینکار داده بشود متأسفانه اغلب وزارتخانه‌ها کوچکترین اقدامی در این مورد نکرده‌اند اصلاً در فکر آن هم نیستند که اقدام کنند حالا در این بندت این موضوع پیش می‌آید که از

طرفی باید این افراد را بهتر قیمتی شده زندگیشان را آرامش بخشیم و وضع مادیاتشان را تأمین کنیم و بیاوریم به مملکت و برای تعلیم و ترقی و پیشرفت مملکت از وجودشان استفاده بکنیم (صحیح است) از طرف دیگر این پیش می‌آید که چطور ممکن است یک پزشک بعد از ده سال زحمت و خدمت هزار و چهارصد تومان حقوق ماهیانه‌اش باشد ولی در همان آن یک مؤسسه وابسته به دولت یک ماشین نویس استخدام بکنند با ماهی سه هزار تومان شما در این مورد به بنده توضیح بفرمائید عرض کردم بنده کاملاً موافق هستم شما یک استاد ارزنده که متخصص مثلاً در فیزیک است با ماهی سی هزار تومان استخدامش کنید و به او پول بدهید من مخالف نیستم ولی آیا اگر به کس دیگری که زحمت کشیده ماهی دوهزار تومان بدهید از لحاظ تبعیض وضعیتان بچه صورتی در خواهد آمد از طرف دیگر وضع استخدامی اینها بچه صورت میماند اگر شما وزارتخانه هستید باید تابع مقررات استخدامی باشید در مورد دانشگاهها باید تابع مقررات دانشگاهها بشوید از طرف دیگر اقدام جناب عالی بسیار مفید است و نباید مغزهای ما را بر گردانند به این مملکت بنده حق میدهم شما که در این مورد هر چه میتوانی بیشتر بآنها حقوق بدهید در این مورد بنده را روشن بفرمائید و توضیحی بدهید چون بنده روشن نیستم متشکرم

رئیس - خانم دکتر دولتشاهی بفرمائید.

بانو دکتر دولتشاهی - جناب آقای رئیس آقایان و خانمها بنده ضمن مطالعه قانون تشکیل وزارت علوم و آموزش عالی به چند نکته برخورد کرده بودم که چون همکاران محترم در این زمینه‌ها صحبت کردند قطعاً جواب داده خواهد شد از طرف وزیر مربوطه دیگر آنها را تکرار نمیکنم ولی در یک قسمت که ممکن است مشابه این ایراد در مواد دیگر هم باشد عرض میکنم در ماده ۵

بنده متوجه شدم و فکر کردم یک تعارضی وجود دارد در آنجا مشخص میشود که تعیین ارزش و تعیین صحبت و سقم و تطبیق دیپلم‌های متوسطه خارج با تطبیق گواهینامه‌های ایران با وزارت علوم خواهد بود در حالی که دیپلم متوسطه را در کشور خودمان وزارت آموزش و پرورش میدهد چون تعلیمات دبیرستانی با وزارت آموزش و پرورش است پس دیپلم متوسطه را هم وزارت آموزش و پرورش میدهد بنظر من این دو با هم یک تعارضی پیدا میکنند که مشابه این دیپلم را که از خارج آورده‌اند و فقط تعیین ارزش باید بشود این را وزارت علوم تعیین ارزش میکنند از لحاظ اینکه آیا این ارزش ورود بدانشگاه را دارد و درست است یا باید وزارتخانه‌ای تعیین ارزش بکند که اجازه ورود بدانشگاهها را میدهد ولی از طرف دیگر دیپلم‌های مشابه را در مملکت خودمان وزارت آموزش و پرورش میدهد و بهر حال دیپلم‌هایی که اینها از دبیرستانهای خودمان گرفته‌اند قبول است برای ورود بدانشگاه به عقیده من لازم است یک صراحتی بوجود بیاید که تکلیف این دو وزارتخانه معلوم بشود و تکلیف جوانهایی که با این نوع دیپلم‌ها به مملکت باز میگردند معلوم باشد که سرکارشان با وزارت علوم است یا وزارت آموزش و پرورش

۱۰ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه

بعد - ختم جلسه

رئیس - چون ۴ ساعت وقت امروز نیابان رسیده و جناب آقای دکتر رهنما هم میخواهند در باره لایحه توضیحاتی بدهند و قریب هشتاد پیشنهاد هم هست که خواندنش مطمئناً با امروز نمیرسد با اجازه خانمها و آقایان بقیه بحث در این لایحه را به جلسه آینده موکول میکنیم ضمناً دستور جلسه آینده هم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز ۵ شنبه خواهد بود.

دستور جلسه ۲۶ روز ۵ شنبه ۴۶/۱۰/۲۸

۱- گزارش شورای اول قرارداد مبارزه با تبعیض در امر

(در ساعت يك بعد از ظهر جلسه ختم شد)

تعلیمات، شماره چاپ ۱۶۸

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبداللہ ریاضی

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را